

Ontwikkeling Omroep Duin- en Bollenstreek

aan: de raad van de gemeente Hillegom
datum: 28 januari 2020

zaaknummer: Z-19-090122
datum collegevergadering: 28 januari 2020
portefeuillehouder: Dhr. A. van Erk
behandelend ambtenaar: José van Santen/Ruud Emous
embargo:

Inhoud mededeling

Onderzoeksopdracht

Naar aanleiding van het verzoek om een extra financiële bijdrage hebben Gemeente Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom Rob Freijssen Mediamanagement de opdracht verstrekt onderzoek te doen naar een levensvatbare en vernieuwde Omroep Bollenstreek. Op 6 mei 2019 zijn in het eindrapport 'Doorbreek de Cirkel' de resultaten van het onderzoek verschenen. Het onderzoek schetst 3 mogelijke varianten:

1. Fusie van Omroep BO en RTV Katwijk met gezamenlijke huisvesting;
2. Omroep BO en RTV Katwijk blijven zelfstandig onder een gezamenlijke koepelorganisatie;
3. Omroep BO wordt een vrijwilligersorganisatie.

Advies

Rob Freijssen Mediamanagement adviseert de eerste variant te realiseren. Hiermee ontstaat een omroep die de gehele duin- en bollenstreek bedient en lokaal toereikend media-aanbod kan bieden. Dit laatste is van belang om volgens de Mediawet erkend te worden als streekomroep.

Pilot Streekomroepen VNG

Streekomroepen spelen een belangrijke rol in de verbinding tussen burgers en de lokale politiek. Om de positie van streekomroepen te verstevigen heeft Minister Slob de komende 2 jaar € 15m beschikbaar gesteld voor een pilot gericht op verbetering van de journalistieke kwaliteit. Alle streekomroepen konden een plan indienen bij het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Het voorstel van Omroep Duin- en Bollenstreek i.o. is één van de 20 geselecteerde projecten. De omroep ontvangt daardoor middelen waarmee extra journalisten kunnen worden ingehuurd. Het budget mag niet worden aangewend voor de bedrijfsvoering of bekostiging van het zittende personeel. Het project loopt van 1 maart 2020 tot 1 maart 2021 en kan eventueel een jaar worden verlengd.

Bestuurlijk overleg

In bestuurlijk overleg tussen gemeenten Katwijk, Noordwijk, Teylingen, Hillegom en Lisse is overeengekomen het advies van Rob Freijssen Mediamanagement over te nemen. RTV Katwijk en Omroep BO worden verzocht een project op te starten dat leidt tot Omroep Duin- en Bollenstreek volgens alternatief 1 van Doorbreek de Cirkel. Doel is dat Omroep Duin- en Bollenstreek lokaal toereikend media-aanbod en continuïteit op de lange termijn waarborgt. Deelname aan het pilotproject is een belangrijke stap in de realisatie van

toereikend media-aanbod. Dit is essentieel voor financiering vanuit uit het gemeentefonds. Dit budget is echter niet toereikend. Voor de continuïteit van de omroep is aanvullende financiering van de vijf gemeenten nodig.

Lopende activiteiten Omroep BO 2020

In 2020 doorlopen Omroep BO en RTV Katwijk het traject om te komen tot de nieuwe omroep. De uitzendingen van Omroep BO gaan in dit jaar gewoon door. De exploitatiekosten zijn echter harder gestegen dan de inkomsten. De bijdrage van het gemeentefonds was in 2014 € 1,28 per huishouden en had in 2019 nog steeds dezelfde hoogte. In dezelfde periode zijn de lonen (een belangrijke kostencomponent) gestegen met ongeveer 10%. Omroep BO verwacht in 2020 na de omroepbijdrage uit het gemeentefonds een tekort van € 68.000. Noordwijk is bereid € 33.000 hiervan af te dekken. Het resterende bedrag groot € 35.000 naar rato van het aantal huishoudens verdeelt over Lisse, Hillegom en Teylingen levert het onderstaande beeld op.

Gemeente	Aanvullend budget
Lisse	€ 10.062
Hillegom	€ 9.617
Teylingen	€ 15.321
Totaal	€ 35.000

Ontwikkelactiviteiten

In 2020 zetten Omroep BO en RTV Katwijk onder leiding van een externe kwartiermaker de stappen die resulteren in de nieuwe omroep per 1 januari 2021.

Dit traject wordt begeleid door een klankbordgroep bestaande uit de portefeuillehouders van de vijf betrokken gemeenten. Deze wordt ambtelijk ondersteund vanuit de vijf gemeenten. De kwartiermaker start met het opstellen van een projectplan dat de klankbordgroep vaststelt. Daarna rapporteert de kwartiermaker de voortgang per kwartaal aan de klankbordgroep.

Ontwikkelbudget

Het benodigde ontwikkelbudget bedraagt € 58.000. Dit bestaat uit de kosten voor de kwartiermaker, een werkbudget en de ontwikkeling van een beleidsplan. Een verdeling van dit budget naar rato van het aantal huishoudens van de vijf gemeenten levert de onderstaande verdeling op.

Gemeente	Aanvullend budget
Lisse	€ 7.269
Hillegom	€ 6.947
Teylingen	€ 11.067
Noordwijk	€ 14.197
Katwijk	€ 18.520
Totaal	€ 58.000

Subsidie en dekking 2020

Naast de bijdrage uit het gemeentefonds (groot € 12.500) is voor de exploitatie 2020 (€ 9.617) en ontwikkeling van Omroep Duin- en Bollenstreek (€ 6.947) vanuit Hillegom € 16.564 nodig. Bij de 1^e bestuursrapportage wordt door het college van B&W een voorstel voor de dekking van deze kosten opgenomen. Op basis hiervan zal het College voor 2020 een aanvullende subsidie aan Omroep BO van € 16.564 verstrekken.

Exploitatie en subsidie 2021, 2022 en 2023

Uitgangspunt is dat Omroep Duin- en Bollenstreek i.o. ca. 30% van de kosten verwerft vanuit externe bronnen. Met dit uitgangspunt is de verwachting dat op basis van de voorlopige exploitatieraming vanuit de vijf gemeenten een subsidiebijdrage van € 240.000 nodig is. Dat komt overeen met € 2,94 per huishouden (voor 2020 is het door de VNG voorgestelde budget € 1,32). Voor Hillegom betekent dit een subsidie van € 28.800. Ten opzichte van het structurele budget voor de lokale omroep in programmabegroting 2020-2023 is dit een verhoging van € 16.300.

Het college is bereid in de jaren 2021 t/m 2023 deze subsidie toe te kennen indien in het 4e kwartaal 2020 aan de volgende voorwaarden is voldaan:

1. De nieuwe omroep is ondergebracht in één pand;
2. Toekomstvisie, personeelsplan, marketingplan, vrijwilligersplan (deze kunnen onderdeel van het businessplan) staan zwart op wit;
3. De begroting voor 2021 en verder voldoet aan de volgende voorwaarden:
 1. Minimaal 30% van de inkomsten van Omroep Duin- en Bollenstreek i.o. komen van externe bronnen;
 2. De begroting is dekkend;
 3. De begroting gaat uit van een subsidie van Hillegom voor de jaren 2021 t/m 2023 van € 28.800/jaar.
 4. De gehanteerde uitgangspunten in de begroting zijn voor de periode 2021 t/m 2023 realistisch en onderbouwd.

Indien aan deze voorwaarden is voldaan wordt van 2021 t/m 2023 uit de reserve incidenteel € 16.300 beschikbaar gesteld. Gecombineerd met het budget uit het gemeentefonds komt de subsidie dan uit op € 28.800. Dit bedrag is voor de betreffende jaren op de hoogte gemaximeerd.

De beoordeling van bovenstaande voorwaarden is een feitelijk go/no go moment voor de vestiging van de nieuwe omroep.

Subsidie 2024 e.v.

Het besluit om Omroep Duin- en Bollenstreek voor 2024 en de jaren daarna een subsidie boven de bijdrage vanuit het gemeentefonds te verstrekken is afhankelijk van de bereikte doelen in de jaren daarvoor. Om in aanmerking te komen vragen we de omroep in 2023 een evaluatie te houden. De evaluatie is gericht op drie terreinen:

1. Productaanbod
 - 1.1. Inhoud: tegemoetkomend aan behoefte en achtergrond van de inwoners, nieuws goed verdeeld over uitzend regio, dagelijkse uitzendingen, interactie en participatie van burgers, 50% informatie, cultureel of educatief
 - 1.2. Kanalen: radio, tv, internet, deels view online
2. Kwaliteit
 - 2.1. Bedrijfsvoering: organisatie professioneel geborgde organisatie (vaak deels vrijwilligers/onbetaalde krachten, kwalitatieve toets/visitatie binnen planning- en controlcyclus, lokale productie, gebruik van landelijke infrastructuur.
 - 2.2. Redactie/journalistiek: professioneel, kwaliteit en onafhankelijkheid, lokale samenwerking, publieke toegankelijkheid, representatief en goed functionerend programmabeleid-bepalend orgaan, samenwerking binnen publieke bestel.
3. Effectiviteit en efficiency van exploitatie
 - 3.1. Actief acquisitiebeleid: ca. 50% van de bekostiging uit de markt, waarbij de overheid een van de marktpartijen is.
4. Bereik per gemeente

Hiermee wordt feitelijk getoetst of Omroep Duin- en Bollenstreek voldoet aan de eisen van Lokaal Toereikend Media-Aanbod (LTMA) zoals dat is vastgelegd in de Mediawet. Het LTMA is aangevuld met het lokale bereik.

Indien de evaluatie positief is, zal het college aan uw raad voorstellen het budget van

€ 28.800 (prijspeil 2020) structureel in de begroting op te nemen.

Samenwerking tussen de gemeenten

Gemeente Katwijk heeft de exploitatie- en ontwikkelsubsidie voor 2020 aan RTV Katwijk toegekend en financiering voor de nieuwe omroep 2021 – 2024 toegezegd.

Gemeente Noordwijk heeft de basis en de extra exploitatie- en ontwikkelsubsidie voor 2020 aan Omroep BO toegekend en de financiering voor de nieuwe omroep 2021 – 2024 toegezegd.

De beide colleges hebben de raden hierover geïnformeerd.

Gemeente Lisse en Teylingen hebben vanuit de begroting de basis en extra exploitatie- en ontwikkelsubsidie voor 2020 aan Omroep BO toegekend.

Gemeente Lisse heeft in de programmabegroting 2020-2023 ook budget voor subsidie van de exploitatie van de nieuwe omroep 2021 – 2023.

Het budget in de programmabegroting 2021-2023 van Teylingen dekt ongeveer 90% van de verwachte subsidieaanvraag. Het resterende bedrag wordt in de kadernota 2021 opgenomen.

De colleges van Lisse en Teylingen hebben de gemeenteraden geïnformeerd met een brief die dezelfde strekking heeft als deze brief.

Bijlagen: Vernieuwingsonderzoek Bollenstreek Omroep, 'Door breek de Cirkel', 6 mei 2019, Rob Freijssen Mediamanagement

Vernieuwingsonderzoek Bollenstreek Omroep

'Doorbreek de cirkel'

6 mei 2019

ROB FREIJSSSEN
MEDIAMANAGEMENT

1. Samenvatting

Omroep Bo verkeert in financiële nood. Het bestuur van de omroep heeft in een brief van 8 oktober 2018 om extra financiële bijdragen gevraagd aan de colleges van B&W van de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom. De 4 gemeenten hebben gezamenlijk een bedrag beschikbaar gesteld om de eerste periode van het jaar 2019 door te komen. Daarnaast hebben zij Rob Freijssen van *Rob Freijssen Mediamanagement* gevraagd een onderzoek te doen naar de vernieuwing van Bollenstreek Omroep, en een advies uit te brengen met minimaal twee scenario's.

De gemeenten willen onderzocht hebben hoe de lokale publieke omroep gemoderniseerd kan worden, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij technieken en methoden die in de social media gebruikt worden. Ook willen de gemeenten o.m. in kaart gebracht zien hoe het draagvlak in gemeenten kan worden verbreed, hoe er meer vrijwilligers betrokken kunnen worden en ook wat mogelijkheden voor aanvullende financiering zijn. Tevens willen de gemeenten weten hoe het bereik vergroot kan worden en wat de schaal van de lokale publieke omroep moet zijn.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt :

Wat is er nodig om van de lokale publieke omroep Bollenstreek Omroep een levensvatbare en vernieuwende omroep te maken voor de Duin- en Bollenstreek ?

Voor dit onderzoek is de huidige situatie bij Omroep Bo in kaart gebracht en zijn de formele eisen, waar aan omroep en gemeenten zich dienen te houden, geïnventariseerd. Voorts hebben er (diepte-) interviews plaats gevonden met de portefeuillehouders uit de colleges van de 4 gemeenten in de Bollenstreek en Katwijk. Ook de voorzitter en de hoofdredacteur van Omroep Bo zijn geïnterviewd, evenals de voorzitter van RTV Katwijk.

Bij een viertal goed functionerende streekomroepen in het land zijn belangrijke adviezen voor Omroep Bo / de streekomroep opgehaald, evenals als bij vertegenwoordigers van de Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO) en Omroep West. Ook met vertegenwoordigers van onderwijs, bedrijfsleven en zogeheten hyperlokale websites en Facebookpagina's uit de lokale gemeenschap, en directieleden van uitgevers in de streek is gesproken.

Dit onderzoek heeft een groot aantal inzichten opgeleverd.

Resultaten

Onderzoekers van de Universiteit Leiden hebben eerder dit voorjaar in opdracht van de Provincie Zuid-Holland vastgesteld dat door het veranderde medialandschap en de invloed van 'techreuzen' als Google en Facebook, die reclamegelden naar zich toetrekken, talloze lokale publieke en commerciële mediabedrijven zich qua financiën ook in een benaderde positie bevinden, dat de kwaliteit van de lokale journalistieke berichtgeving afneemt, en dat steun vanuit de overheid noodzakelijk is.

Voor Omroep Bo geldt dat naast de financiële problemen (o.m. door teruglopende externe inkomsten), de omroep weinig tot **geen inzicht heeft in het bereik**, (er is geen budget voor onderzoek), en **de content** die men op de verschillende kanalen (inclusief social media) publiceert op vele punten **kwalitatief beter kan en moet**. De omroep kan niet meer aan de taak om een **Lokaal Toereikend Media-Aanbod** (LTMA) te bieden, (zoals in de Mediawet beschreven), voldoen. Voorts is er nauwelijks invulling gegeven aan gestructureerde samenwerking binnen de streekomroep met RTV Katwijk.

In de verhouding van Omroep Bo t.o.v. de lokale overheid blijkt dat de **gemeenten in de Bollenstreek geen gezamenlijke visie en beleid** op het gebied van de lokale omroep hebben, en ook verschillende keuzes maken voor het al dan niet extra financieel bijdragen aan de omroep.

Boven op het bedrag van 1,28 euro per huishouden, dat de gemeenten vanuit het gemeentefonds beschikbaar stellen aan een lokale omroep op streekniveau, en dat samen met externe inkomsten vanuit publieke middelen en commerciële inkomsten, het budget van de omroep vormen, is volgens de **normbegroting die Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en NLPO** hebben opgesteld, nog een extra bedrag, noodzakelijk vanuit de Rijksoverheid van 375.000,-- euro per streekomroep om het LTMA te kunnen verzorgen.

Beide organisaties willen een pilot starten met een vijftiental streekomroepen met dit budget. De minister van OCW moet hier nog een besluit over nemen. Een gemiddelde streekomroep komt dan uit op een budget van zo'n 875.000,-- euro. Op deze wijze kan er dan dus echt invulling worden gegeven aan wat in de wet staat over de verplichting wat betreft het LTMA.

In dezelfde Mediawet staat dat de gemeenten nu al verantwoordelijk zijn voor het financieren van een lokale omroep op een zodanige wijze dat op lokaal niveau in LTMA kan worden voorzien en dat continuïteit van bekostiging is gewaarborgd. Van **gemeenten** in de Bollenstreek kan niet worden verwacht dat zij het extra bedrag dat noodzakelijk is zelf bij passen. Maar zij **kunnen wel meer verantwoordelijkheid nemen** met een grotere extra bijdrage om Omroep Bo (samen met RTV Katwijk) nu al een stap te laten maken, zodat zij in één organisatie als streekomroep mogelijk kunnen deelnemen aan de pilot, waarvoor dan ook financiering van de rijksoverheid ter beschikking kan komen. Maar belangrijker nog; zo'n streekomroep, kan *nu al* een grote stap zetten in de richting van het realiseren de vereiste publieke lokale taak. Daarvoor is wel noodzakelijk dat Omroep Bo en RTV Katwijk snel een echt streekomroeporganisatie op te zetten, of zelfs te fuseren.

Voorts willen alle betrokkenen dat Omroep BO op inhoudelijk gebied een **vernieuwd program-matisch en social mediabeleid** voert, waarin interactie en participatie van inwoners van de streek belangrijk wordt. Hierbij zijn het toepassen van filmen en monteren met de smartphone (Mojo), en het inzetten van door betaalde krachten gecoachte burgerjournalisten en vloggers (uit bijvoorbeeld wijkverenigingen) voor het maken van content *voor en door de inwoners* en de samenwerking met hyperlocal-sites en Facebookgroepen een onderdeel. Op deze wijze wordt ook een betere verankering in de lokale samenleving bereikt.

Met het beschikbaar komen van meer budget zal ook een zakelijk leider bij de omroep kunnen worden aangesteld. Deze persoon kan **vernieuwende vormen** van commerciële **samenwerking** met het bedrijfsleven en betaalde samenwerking met publieke partners initiëren en zo meer inkomsten genereren. (Hieronder ook afspraken met gemeenten over betaalde content in het kader van de Omgevingswet, de Participatiewet en de Economische visie.)

Van geraadpleegde **goed functionerende streekomroepen** kan Omroep Bo en /of de nieuwe streekomroep veel zaken leren. Zo blijken WOS, Regio 8 (en deels OPEN Rotterdam) veel vruchten te plukken van het inzetten van betaalde krachten op het werven van inkomsten, commercieel en publiek. OPEN Rotterdam heeft een zeer stringent social mediabeleid en doet aan burgersverslaggeving met buurtgroepen. Daarnaast werkt OPEN met jonge vrijwillige vloggers met een journalistieke rol. Regio 8, ZuidWest Tv en OPEN Rotterdam hebben een (betaalde) gestructureerde samenwerking met onderwijsinstellingen, waarmee een groot bereik wordt gehaald. De meeste streekomroepen hebben prestatieafspraken met hun gemeenten voor grote extra bedragen.

Van de stakeholders van Omroep Bo pleit de NLPO ervoor om binnen de prestatieafspraken wel vast te leggen dat er sprake is van journalistieke vrijheid. Omroep West (tevreden over de samenwerking)

wil graag samen met Omroep Bo meer eigen nieuws maken.

En **lokale partners** als onderwijsinstututen willen snel afspraken maken met Omroep Bo om gestructureerd samen te werken. Hyperlocal sites / pagina's staan open voor verschillende vormen van samenwerking, en ondernemersverenigingen willen Omroep Bo graag verder in contact brengen met ondernemers. Van de lokale uitgevers staat Verhagen open voor zowel gesprekken over commerciële als inhoudelijke samenwerking.

Hoofdconclusie

Op basis van deze gegevens is de hoofdconclusie van dit onderzoek dat om van Bollenstreek Omroep (samen met RTV Katwijk) een levensvatbare (streek-)omroep te maken een aantal belangrijke keuzes zal moeten worden gemaakt en beleidsmaatregelen zal moeten worden genomen door zowel gemeenten als het bestuur van Omroep Bo. Dit om de vicieuze cirkel van ontevredenheid bij gemeentebesturen over de maatschappelijke betekenis van de omroep in de streek enerzijds, en het tekort aan inkomsten en daardoor een tekort aan betaalde menskracht bij Omroep Bo om nieuw beleid op basis van een nieuwe visie voor de wettelijke taak te realiseren anderzijds, te doorbreken.

Advies

Dit alles leidt tot het volgende **advies aan gemeenten** :

1. Beschouw i.v.m. streekvorming omroepbeleid samen met Katwijk op het niveau van de Duin- en Bollenstreek.
2. Maak één gezamenlijk beleidsplan voor mediabeleid uitgaande van de vereisten, dat nauw aansluit op het nieuwe beleidsplan van de streekomroep.
3. Stel als 5 gemeenten in Duin- en Bollenstreek extra budget ter beschikking zodat de streekomroep een grote stap richting realisatie van LTMA kan zetten.
4. Dit structurele budget gaat in het jaar 2020 in, in afwachting van een landelijke pilot.
5. Stel tevens extra budget beschikbaar voor kijk-/luister-/bereikonderzoek.

En het **advies aan de omroep (-en) luidt** :

1. Vorm voor 1 juli 2019 één organisatie voor de streekomroep.
2. Vorm één bestuur met nieuwe leden met kennis van vernieuwing in media, commercie en vrijwilligersbeleid.
3. Als voorwaarde om extra budget van de gemeenten te ontvangen, schrijft het nieuwe bestuur, om de innovatie te realiseren, voor 1 oktober een 'beleidsplan van de vernieuwing dat aan een groot aantal eisen voldoet (*toekomstvisie, personeelsplan met naast hoofdredacteur een zakelijk leider & vrijwilligerscoördinator, vernieuwde inhoudelijke visie met participatie en burgerjournalistiek, businessplan, vrijwilligersvisie, huisvesting op 1 locatie.*)

Drie scenario's

Op basis van het onderzoek zijn er meerdere keuzes mogelijk voor gemeenten en omroepen. Die zijn beschreven in drie scenario's :

Scenario 1: Eén streekomroeporganisatie :

met meer budget, betere content, meer maatschappelijke waarde en grote stap richting LTMA

- De omroepen BO en RTV Katwijk fuseren tot een streekomroep per 01-07-19 en vestigen zich op één locatie. (De uitvoerende organisatie is per 1 november operationeel.). De organisatie ontvangt eerst een subsidie van 8.000,-- euro om voor 01-10-2019 van de 5 gemeenten een 'beleidsplan voor de vernieuwing' te maken met verplichte elementen, o.m. toekomstvisie, personeelsplan, inhoudelijk plan en businessplan.
- Na goedkeuring van dit plan kennen de gemeenten bovenop de bijdrage uit gemeentefonds
 - een extra subsidie structureel voor het jaar 2020 van 115.000 euro.
 - een onderzoekssubsidie voor het kijk-, luister, & bereikonderzoek van 8.000,-- euro.
 - een eenmalige bijdrage in de exploitatiekosten voor het jaar 2019 van 30.000,-- euro om de periode tot het jaar 2020 te overbruggen.
- De streekomroep verplicht zich uit externe middelen ruim 87.000 euro te generen.

Dat brengt het totaalbudget van de streekomroep op **307.707,-- euro**.

Met dit scenario wordt de vicieuze cirkel doorbroken en kan de omroep op basis van harde afspraken een grote stap zetten richting realiseren vereist LTMA.

Scenario 2: Omroep Bo samen met RTV Katwijk onder één parapluorganisatie (streekomroep): met beperkt hoger budget, beperkte toename maatschappelijke betekenis, geen stap naar LTMA

- Omroep Bo en RTV Katwijk blijven opereren als aparte entiteiten, en de beide besturen realiseren per 1 juli 2019 een streekomroeporganisatie die als paraplu boven de twee omroepen hangt. De twee omroepen vestigen zich op één locatie.
- De organisatie ontvangt allereerst een subsidie van 8.000,-- euro om vóór 1 oktober 2019 van de 5 gemeenten om een 'beleidsplan 2019 -2020 voor de koepelorganisatie streekomroep' te maken met verplichte elementen, o.m. verhuisplan, inhoudelijk plan, visie op vrijwilligersbeleid, en een businessplan.
- Na goedkeuring van dit plan, kennen 2 van de 4 van de Bollenstreek-gemeenten extra bedragen toe aan Omroep Bo bovenop de bijdragen uit het gemeentefonds en het reeds beschikbare extra bedrag voor van Noordwijk van 35.000 euro en het gereserveerde van 20.000 euro van Teylingen: Lisse 8.000,-- euro en Hillegom 8000,-- euro.
- Ook is er een onderzoekssubsidie voor het kijk-, luister, & bereikonderzoek van 8.000,-- euro, voor Omroep Bo te financieren door Lisse en Hillegom, daar Noordwijk en Teylingen al grote extra bijdragen financieren. Daarnaast is ervanuit de Bollenstreekgemeenten een eenmalige bijdrage in de exploitatiesubsidie voor Omroep Bo van 15.000 euro om de periode tot 2020 te overbruggen.
- In dit scenario zal Omroep Bo zelf niet meer externe middelen kunnen verwerven.

Omroep Bo (RTV Katwijk speelt in dit scenario geen rol van belang voor de 4 gemeenten) kan in dit scenario in 2020 werken met een totaal budget van **150.040,-- euro**.

In dit scenario wordt geen grote stap gezet in het bereiken van het LTMA, en door de beperkte toename van middelen is er een kleine stap in toename van de maatschappelijke betekenis.

Scenario 3 :

Omroep Bo blijft zelfstandig als vrijwilligersorganisatie (en onder één parapluorganisatie van de streekomroep) op basis de uitkering uit het gemeentefonds :

lager budget, afname van de maatschappelijke betekenis, stap terug in het realiseren van LTMA

- Omroep Bo en RTV Katwijk blijven functioneren als aparte entiteiten op hun huidige locaties, en de beide besturen realiseren per 1 juli 2019 een streekomroeporganisatie als paraplu boven de twee omroepen.
- Omroep Bo ontvangt van de Bollenstreekgemeenten alleen het bedrag op basis van de uitkering uit het gemeentefonds. (RTV Katwijk speelt in dit scenario geen rol van betekenis voor de gemeenten.)
- Het overkoepelende bestuur maakt samen met het bestuur van Omroep Bo een inhoudelijk en organisatorisch plan voor een omroep als vrijwilligersorganisatie o.l.v. een voor 1,5 dag betaalde vrijwilligerscoördinator.
- Verwachting is dat Omroep Bo minder geld uit de markt kan halen dan nu het geval.

Omroep Bo kan in dit scenario mogelijk beschikken over een totaalbudget van **80.000 euro**.

In dit scenario wordt een stap achteruit gezet in de mate van het realiseren van het vereiste LTMA.

Slotadvies

De onderzoeker adviseert te kiezen voor scenario 1 omdat dit de gemeenten én de lokale /streekomroep biedt wat zij voorstaan: grotere verankering van de publieke lokale omroep in de lokale gemeenschappen en het kunnen groeien naar een niveau waarin de realisatie van het vereiste LTMA voor een groot deel kan plaats vinden. *Doorbreek de cirkel.*

2.Inhoud

1.	Samenvatting	2
2.	Inhoud	7
3.	Inleiding	8
4.	Het onderzoek; hoofdvraag en deelvragen	9
5.	Onderzoeksresultaten; beantwoording deelvragen	11
6.	Conclusies deelvraag & hoofdconclusie	39
7.	Advies	47
8.	Drie scenario`s	48
9.	Slotafweging	56
10.	Lijst geïnterviewden / geraadpleegde personen	58
11.	Bronnenlijst	59
12.	Bijlagen	60

3. Inleiding

3.1. De aanleiding voor het onderzoek

De gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom hebben Rob Freijssen van *Rob Freijssen Mediamanagement* gevraagd een onderzoek te doen naar de vernieuwing van Bollenstreek Omroep (verder voornamelijk te omschrijven als "Omroep Bo") en een advies uit te brengen met minimaal twee scenario's. Aanleiding voor dit onderzoek is het officiële verzoek van het bestuur van Omroep Bo om extra financiële bijdragen aan de colleges van B&W van de 4 gemeenten in een brief van 8 oktober 2018. De omroep is in acute financiële nood terecht gekomen door een aantal oorzaken. Zie hiervoor hoofdstuk 5.

3.2 De opdracht

De specifieke opdracht luidt: "Onderzoek wat er nodig is om van de lokale publieke omroep Bollenstreek Omroep een levensvatbare en vernieuwde omroep te maken voor de Duin- en Bollenstreek, uitgaande van het wettelijk kader o.b.v. de Mediawet plus de afspraken die er zijn tussen de overkoepelende branchevereniging en de VNG.

Betrek daarbij het bestuur van Bollenstreek Omroep, RTV Katwijk, Omroep West, OLON, Commissariaat voor de Media, VNG, de portefeuillehouders van de 4 gemeenten (Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom) en de partners die daarbij nog meer nodig zijn:

- Onderzoek een modernisering van de lokale publieke omroep;
- Sluit aan bij technieken en methodes die in de social media gebruikt worden;
- Onderzoek kansen om groter aantal vrijwilligers te kunnen opleiden en inzetten;
- Verbreed het draagvlak in de lokale gemeentes;
- Vergroot het bereik;
- Onderzoek aanvullende financieringen;
- Onderzoek op welke wijze het daadwerkelijke bereik goed kan worden gemonitord;
- Onderzoek schaalvergroting;
- Onderzoek schaalverkleining;
- Onderzoek op welke wijze de samenwerking met Omroep West kan leiden tot kwaliteitsverbetering."

Het resultaat van het onderzoek moet zijn een: "rapportage inclusief advies aan de vier colleges, waarin minimaal twee scenario's zijn geschetst:

- Scenario 1: uitgaande van de wettelijke bijdrage/ het richtbedrag VNG per huishouden voor de lokale omroep in het gemeentefonds.
- Scenario 2: uitgaande van aanvullende financiering."

3.3 Tijdsperiode

Het onderzoek heeft plaatsgevonden gedurende een twaalfde weken in de periode van eind januari 2019 tot en met half april 2019.

3.4 Doelstelling van het onderzoek

Doel van het onderzoek is een, in meerdere scenario's uitgewerkt, advies te geven aan de betrokken colleges van B&W en het bestuur van Bo om de noodzakelijke stappen voor de vernieuwing te kunnen zetten en om toekomstbestendig te worden.

3.5 Afbakening

Hoewel dit onderzoek een groot aantal praktisch toepasbare en gefundeerde adviezen oplevert, is het niet de bedoeling een tot in detail uitgewerkt plan voor de vernieuwing van Omroep Bo op te schrijven. Zowel betrokken gemeenten als Omroep Bo (en beide partijen in overleg) zullen met de bouwstenen uit dit onderzoek zelf ook een aantal zaken ter hand moeten nemen en moeten uitvoeren.

4. Het onderzoek

4.1 Hoofdvraag en deelvragen van het onderzoek

Het verzamelen van de benodigde kennis is uitgevoerd aan de hand van een hoofdvraag en een vijftal deelvragen die voortvloeien uit de opdracht.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Wat is er nodig om van de lokale publieke omroep Bollenstreek Omroep een levensvatbare en vernieuwende omroep te maken voor de Duin- en Bollenstreek?

Voor de beantwoording van deze vraag heeft de onderzoeker de volgende *deelvragen* geformuleerd:

I. **Wat is de huidige situatie van Bo?**

De huidige stand van zaken op inhoudelijk, bestuurlijk en organisatorisch gebied wordt geïnventariseerd aan de hand van bestudering van diverse stukken van zowel betrokken gemeenten als de betrokken omroep(-en). De wijze waarop de omroep publieke content maakt, wordt geïnventariseerd aan de hand van beleidsstukken en de content zelf. Bovenstaande vragen en thema's komen aan de orde in diepte-interviews die plaats hebben gevonden met de betrokkenen.

II. **Wat zijn de formele eisen en afspraken waaraan Bo en de gemeenten gebonden zijn? (inhoudelijk, organisatorisch, wettelijk)**

Onderzocht wordt welke formele eisen, adviezen en afspraken er zijn op het gebied van lokale en streekomroepen voor zowel omroepen als gemeenten. In regelgeving, beleidstukken enz. worden de belangrijkste punten geïnventariseerd. Het betreft stukken van:

- Commissariaat voor de Media;
- Beleid NLPO /OLON voor streekvorming (Visie op streekindeling, modelbegroting, Lokaal Toereikend Media-aanbod (LTMA), Keurmerk Streekomroepen);
- Overeenkomst NLPO/OLON met VNG en hun gezamenlijke voorstellen aan het ministerie;
- Gemeenten.

III. Wat is de visie van direct betrokkenen/betrokken organisaties op de huidige situatie en de toekomstige stappen die noodzakelijk zijn bij Bo?

Alle betrokkenen binnen gemeenten en omroepen worden in diepte-interviews bevraagd op hun visie en wensen voor de vernieuwing bij de omroep Bo en bij collega-omroep RTV Katwijk in de Duin- en Bollenstreek. De eerder vergaarde kennis uit stukken wordt met de geïnterviewden in deze interviews besproken.

Dit deel komt aan de orde in gesprekken met:

- Portefeuillehouders media in colleges (Burgemeesters of wethouders);
- ambtenaren verantwoordelijk voor mediabeleid of communicatie;
- hoofdredactie en/of bestuur BO en RTV Katwijk.

IV. Wat kunnen Bo en de betrokken gemeenten leren van ervaringen van innovatieve streekomroepen in andere streken?

Vertegenwoordigers van een aantal voorlopers op het gebied van streek- en lokale omroepen worden in diepte-interviews bevraagd op voor hen specifieke en kenmerkende succesfactoren. Zo zijn er omroepen die uitblinken in betrokkenheid van het aantal vrijwilligers en vernieuwende vormen van de inzet van vrijwilligers. Er zijn omroepen die zeer vernieuwend zijn op het gebied van de inzet van social media. Er zijn omroepen die goede resultaten boeken op het gebied van externe inkomsten.

V. Wat is de visie van een aantal stakeholders op streek- en landelijk niveau?

Een aantal lokale stakeholders wordt gevraagd naar hun visie en wensen. Op streekniveau is een aantal middelbare scholen, ondernemers- en winkeliersverenigingen en hyperlokale websites en hyperlokale social-media-pagina-eigenaren bevraagd, evenals twee uitgevers van lokale media in de Duin- en Bollenstreek. In de vraag komt met name ook het punt van het betrekken van meer vrijwilligers aan de orde.

Voorts is er een inventarisatie van de visie en wensen van de landelijke organisatie voor streekomroep NLPO, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en samenwerkingspartner Omroep West.

4.2 Over de verzameling van data

Voor dit onderzoek neemt de onderzoeker 17 diepte-interviews af met bestuurders en andere betrokkenen bij gemeenten en omroepen, vertegenwoordigers van landelijke koepelorganisaties, formeel betrokken instellingen, uitgevers van concurrerende media en tevens met vertegenwoordigers van een aantal andere innovatieve (streek-) omroepen. Voorts worden er met 9 stakeholders in de verschillende gemeenten, zoals eigenaren van hyperlokale sites, onderwijsdirecteuren en vertegenwoordigers van de ondernemersverenigingen, kortere interviews of schriftelijke interviews afgenomen.

Belangrijk is op te merken dat alle diepte-interviews plaatsvinden aan de hand van de voornaamste topics binnen de beschreven deelvragen. Daarnaast zijn er aan iedere geïnterviewde, al naar gelang haar/zijn verantwoordelijkheden, specifieke vragen gesteld.

Tevens heeft er deskresearch plaatsgevonden: bestudering van formele stukken, beleidsstukken en notities van betrokken organisaties en gemeenten, en de Provincie Zuid-Holland.

Voor de namen van de geïnterviewden en de geraadpleegde stukken: zie de bronnenlijst achterin dit onderzoek.

5.Onderzoeksresultaten

5.1. Beantwoording van deelvraag 1:

Wat is de huidige situatie van Omroep Bo?

5.1.1. Financiën

Op 8 oktober 2018 vraagt het bestuur van Omroep Bo in een brief aan de colleges van B&W van de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom, maar met name de gemeenten Lisse en Hillegom, om een extra financiële bijdrage. Dit nadat eerder in een overleg met de 4 gemeenten door het bestuur van Omroep Bo is duidelijk gemaakt dat het water tot aan de lippen is gestegen. De reden is volgens het bestuur van Omroep Bo dat de extra gelden bovenop het landelijk vastgestelde bekostigingsbedrag van 1,28 euro per huishouden per gemeente is teruggelopen van 70.000 euro in 2017 tot 55.000 euro in 2018. En in 2019 dreigen deze volgens Bo terug te lopen tot 45.000 euro. *Dit* omdat de gemeente Noordwijk volgens het bestuur van Bo het extra bedrag verlaagd heeft met 25.000 euro. De gemeente Teylingen heeft jaarlijks ook een extra bedrag voor Bo beschikbaar maar de gemeenten Hillegom en Lisse hebben geen extra bedragen gereserveerd voor de publieke lokale omroep.

Bo doet in de brief een beroep op de gemeenten Hillegom en Lisse om, evenals de gemeenten Noordwijk en Teylingen, een extra bedrag bovenop het reguliere bekostigingsbedrag toe te kennen.

Omroep Bo ontvangt voor 2019 van de gemeenten nu de volgende bedragen als basisbekostiging gebaseerd op het bedrag van 1,28 euro per huishouden. (Alleen de voormalige gemeente Noordwijkerhout zit op het bedrag van 1,34 euro per huishouden. Bronnen: bekostigingsbrieven gemeenten.)

Noordwijk	-----	16.265,-	euro	voor 12.707 huishoudens
Noordwijkerhout (inmiddels onderdeel Noordwijk)	----	9709,--	euro	voor 7.250 huishoudens
Teylingen	-----	19.915,--	euro	voor 15.558 huishoudens
Lisse	-----	13.080,--	euro	voor 10.218 huishoudens
Hillegom	-----	12.500,--	euro	voor 9 766 huishoudens

Het **totaalbedrag** voor de lokale omroep Bo uit de basisbekostiging bedraagt hierdoor -----71.469,-- euro

Naast de basisbekostiging ontvangt Bo voor 2019 nog de volgende bedragen aan extra middelen van de gemeente Noordwijk:

- in het kader van een zogeheten coproductie-overeenkomst waarvoor extra content over de gemeente en de raad gemaakt dient worden ----- 25.000,-- euro
- Extra bekostigingsbedrag voor de huisvesting ----- 8.000,-- euro

Het totaalbedrag vanuit de overheid bedraagt dan ----- 104.469,-- euro.

In het interview met de portefeuillehouder van Teylingen is duidelijk geworden dat deze gemeente nog een bedrag van 20.000,-- euro extra heeft gereserveerd voor Omroep Bo. De wethouder wil voor dit bedrag een prestatieafspraken met Bo sluiten.

Ook de gemeente Noordwijk heeft naast de 25.000 euro die reeds extra beschikbaar is, nog een extra bedrag van 10.000 euro van de voormalige gemeente Noordwijkerhout langdurig gereserveerd voor Omroep Bo. Een wijziging van de aanvullende bijdrage is volgens de gemeente afhankelijk van de uitkomsten van het vernieuwingstraject.

Het bedrag waarover gemeenten prestatieafspraken zouden willen maken is dus mogelijk 55.000,-- euro.

Uit publieke middelen bij de 4 gemeenten is er dus een totaalbedrag van **134 469 euro** gereserveerd voor Omroep Bo.

Wat ?	bedrag
Het totaalbedrag voor de lokale omroep Bo uit de basisbekostiging vanuit gemeentefonds voor 4 gemeenten 1,28 euro per huishouden (alleen voormalig gemeente Noordwijkerhout betaalt 1,35 euro)	71.469,-- euro
Bedrag cofinancieringsovereenkomst gemeente Noordwijk	25.000, -- euro
Mogelijk extra bedrag gemeente Noordwijk	10.000,-- euro
Huisvestingsbijdrage vanuit Gemeente Noordwijk	8.000
Bedrag beschikbaar voor prestatieafspraken gemeente Teylingen	20.000, -- euro
Totaal uit publieke middelen beschikbaar voor Omroep Bo	134 469 euro

Figuur 1. Publieke middelen voor Omroep Bo

De gemeenten Lisse en Hillegom hebben in de gesprekken geen bedragen genoemd die eventueel gereserveerd zijn voor Omroep Bo.

Tekorten en oorzaken

Het bestuur van Omroep Bo constateert in de brief van oktober 2018 ook dat, anders dan bij de nieuwe representativiteitsverklaring voor Bo zou zijn afgesproken, er nog altijd geen sprake is van een gemeenschappelijk beeld van de gemeenten over de meerwaarde van een sterke lokale omroep en het noodzakelijk beleid t.a.v. van de financiering op een sterke publieke streekomroep met een bijhorend financieel plaatje van de 4 gemeenten in de Bollenstreek. Volgens Omroep Bo is er afgesproken dat de 4 gemeenten na de raadsverkiezingen gezamenlijk met zo'n visie komen.

Omroep Bo vraagt aan de gemeenten Lisse en Hillegom afzonderlijk in het jaar 2018 een aanvullend bedrag boven op de bekostiging van 15.000 euro en voor het jaar 2019 van 20.000 euro.

Het bestuur van Omroep Bo maakt in een bij de brief gevoegde presentatie ook duidelijk dat er naast het terugbrengen van de extra bijdragen van Noordwijk, **door omstandigheden** als o.m. afname van commerciële inkomsten tot 15.000 euro per jaar, ziekte plus vervanging van de hoofdredacteur en

verhuiskosten al flink de broekriem is aangehaald. Zo is een betaalde sportredacteur in het weekend niet meer ingehuurd, zijn er meerdere programma's geschrapt (waaronder een politiek programma en een Bollenstreek-breed programma) en is er minder politieke verslaggeving bij raadsvergaderingen. Voorts is er nog eens 10 uur aan betaalde redactiekraft ingeleverd en zijn de nieuwsuitzendingen op de radio noodgedwongen gehalveerd.

De jaarcijfers en de begrotingen van Omroep Bo van de afgelopen jaren bevestigen de financiële problemen. Uit die stukken blijkt o.m. dat de inkomsten uit de omzet van de kabelkrant vanaf 2015 gehalveerd zijn en de donaties aan de omroep met meer dan twee derde zijn afgenomen.

De 4 gemeenten besluiten na een gesprek op 5 december 2018 een onderzoek naar de toekomst van Omroep Bo te laten uitvoeren. Uiteindelijk betalen de 4 vier gemeenten ieder een in euro's gelijk bedrag voor dat deel van de begroting dat Omroep Bo tekort dreigt te komen.

De gemeenten hadden in het overleg van begin oktober 2018 het bestuur van Bo ook om een voorzet voor beleid op de lange termijn gevraagd. Het bestuur van Omroep zegt in de presentatie bij de brief van 8 oktober 2018 een gezonde omroep te willen zijn die bij 144 vergaderingen rond de verschillende gemeenteraden aanwezig wil zijn, in audio, video en tekst verslag wil doen en dagelijks nieuws op alle kanalen wil brengen.

Hoofdredacteur Ard Zandbergen van Omroep Bo constateert echter dat zijn omroep door de teruggelopen inkomsten niet meer aan de eis, zoals vastgelegd in het Lokaal Toereikend Media Aanbod, LTMA (een uit de Mediawet afgeleide eis, zie beantwoording deelvraag 2), kan voldoen.

5.1.2 Samenwerking RTV Katwijk

Omroep Bo heeft een intentieverklaring getekend met RTV Katwijk om samen te werken en elkaar vooral op technisch gebied te ondersteunen. Toch worden er nu over en weer bepaalde programma's bij beide omroepen uitgezonden en is er op een laag niveau toch inhoudelijke samenwerking.

Volgens waarnemend voorzitter Peter Vente van Omroep Bo zijn er onlangs opnieuw gesprekken gestart om samen te komen tot een overkoepelende organisatie voor de Duin- en Bollenstreek, een officiële streek die vastgesteld is vanuit de Nederlandse Publieke Omroep (NLPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

Gevraagd naar de situatie bij RTV Katwijk meldt voorzitter Willem Meijvogel dat zijn Omroep RTV Katwijk nu zo'n 43.500 euro van de gemeente Katwijk aan bekostiging ontvangt op basis van het Gemeentefonds (Onderzoeker: Dat bedrag lijkt iets hoger dan 1,28 euro want op basis van het aantal huishoudens in de gemeente Katwijk - 26.034 volgens allecijfers.nl - zou dat bedrag 33.323,52 euro moeten bedragen). Ook Meijvogel geeft aan dat zijn omroep waarschijnlijk niet aan de eis voor LTMA voldoet nu.

Volgens voorzitter Meijvogel werkt een betaalde freelancer op dit moment voor 10 tot 15 uur per week als journalist voor de RTV Katwijk en zijn er ruim 100 vrijwilligers actief. Naast het bekostigingsbedrag dat eerder vermeld is, verwerft de omroep zo'n 47.000 euro inkomsten uit reclame. Die zijn flink teruggelopen, want waren enkele jaren geleden nog 80.000 euro volgens Meijvogel. De persoon die dit bedrag binnenhaalt, werkt op provisiebasis voor RTV Katwijk en is dezelfde persoon die voor Omroep Bo de commerciële verkoop doet. Er is ook sprake van een (toegestane) sponsoring van het sportprogramma. De leden van RTV Katwijk brengen nog zo'n 25.000 euro aan donaties binnen.

5.1.3 Commerciële inkomsten

Zoals beschreven, is er in samenwerking met RTV Katwijk een commercieel medewerker actief bij Omroep Bo. Uit de cijfers blijkt dat de inkomsten van tekst tv teruglopen, maar ook dat er geen inkomsten zijn uit niet-commerciële activiteiten. Een post waaronder ook samenwerking met andere publieke organisaties in de gemeenten vallen en waar deze organisaties, onder voorwaarden, mogen financieren in content.

5.1.4 Bereik en content Omroep Bo

Social media

Omroep Bo heeft in de afgelopen jaren een lichte groei van het bereik op de meeste van de social media-kanalen laten zien. Op Twitter groeide dit bereik in 2017 tot 3528 volgers. Nu in 2019 zijn dit 3683 volgers .

Op Facebook heeft Omroep Bo momenteel zo'n 4200 mensen die de pagina geliked hebben. Dit op een totaal van zo'n 125.000 inwoners van de Bollenstreek.

Verder scoren video's op Youtube volgens eigen zeggen zo'n 400 views per filmpje. Het aantal views op dit kanaal is iets afgenomen. Het totaal aantal views op Youtube betrof in 2018 85.232 voor 146 video's . (In 2017 waren dit voor 816 video's nog 137.203 views.)

Op de social media-kanalen van de omroep is een aantal zaken opvallend. Op sommige dagen post de omroep binnen 3 uur 3 berichten op Facebook. Ook is er geen kanaalspecifieke content, d.w.z. tekst / video / audio aangepast aan de eigenheid van het kanaal en afgestemd gestemd op de doelgroep. TV-reportages lijken vaak één op één op Facebook geplaatst te worden. Er is relatief weinig interactie. De hoofdredacteur van Omroep Bo meldt nog geen echte Instastories, gericht op jongeren, te maken.

Radio, tv en web

Cijfers voor Radio en Tv ontbreken omdat kijk- en luisteronderzoek niet betaald kan worden. Kosten hiervoor bedragen minimaal 8.000 euro. (bron : NLPO).

Uit een afstudeeronderzoek van Amanda van der Zalm uit 2016 voor Omroep Bo blijkt dat van de respondenten die zij raadpleegde en die bekend zijn met Omroep Bo, iets meer dan de helft wel eens kijkt en luistert kijkt naar Omroep Bo. Een andere afstudeerder Moniek Warmerdam concludeert begin 2019 dat de kijk- en luistercijfers van Omroep Bo gedaald zijn t.o.v. 2016. Maar zij stelt ook dat de cijfers niet volledig representatief zijn.

Uit een quickscan van de content van Omroep Bo blijkt verder dat de berichten op de website zeer actueel zijn, en veel nieuws bevatten. Er zijn relatief veel berichten in tekst en weinig berichten met audio of video. In 2018 waren er op de website van Omroep Bo ruim 205.406 gebruikers met iets meer dan 1.28.000 pagina weergaven. Een terugloop t.o.v. 2017 toen er nog ruim 222.000 gebruikers naar de site kwamen en 1.313.500 paginaweergaven waren. (Bron: Omroep Bo).

In de tv-programma's komen relatief veel politici en beleidsmakers aan het woord, en minder de inwoners van de streek. Op radio gebeurt dit vaker.

Het nieuws is voor een groot deel gebaseerd op de agenda en persberichten. Er is op de site en op radio veel aandacht voor ondernemers. Op Tv valt de incidentele samenwerking met onderwijsinstellingen op.

5.1.5. Samenwerking Omroep West

Een belangrijke opsteker voor Omroep Bo is de officiële start van de samenwerking met Omroep West. Sinds begin 2019 is er voorlopig twee dagen in de week een verslaggever van Omroep West gestationeerd op de redactie van Bo. Dit zal later dit jaar worden uitgebreid naar 3 dagen per week. Dit gebeurt in een constructie zoals die West ook met andere lokale en streekomroepen kent. Onder leiding van de hoofdredacteur van Omroep Bo maakt deze verslaggever crossmediale verhalen voor Bo en Omroep West. (Overigens staat er ook 7 dagen per week een auto bij Bo gestationeerd die gebruikt kan worden).

5.1.6. Omroep Bo opereert in een snel veranderend medialandschap

Het medialandschap in Nederland, en dus ook in de Duin- en Bollenstreek, verandert de laatste jaren snel. In het op 5 maart van dit jaar gepresenteerde rapport *'Regionale en lokale Journalistiek in Zuid-Holland'* (zie bronnenlijst) constateren de onderzoekers Jaap de Jong en Willem Koetsenruijter van de Universiteit Leiden dat er een grote verschuiving plaats vindt. (Zij interviewden 42 mediavertegenwoordigers en communicatieprofessionals van gemeenten). Een verschuiving van print naar digitaal en van betaald naar 'gratis nieuws'. De kwaliteit en de diepgang van de journalistiek hebben hieronder te lijden. En vooral kleinere gemeenten hebben te maken met een minder groot nieuwsaanbod. De onderzoekers stellen vast dat redacties van kleinere nieuwsorganisaties krap bezet zijn en voor een deel op vrijwilligers drijven en lokale omroepen dreigen om te vallen.

Zij signaleren ook een disbalans "tussen aanbod en belang, tussen het slinkende aantal professionele journalisten en het groeiende aantal communicatieprofessionals, en tussen schijn (kwantiteit) en werkelijkheid (kwaliteit) in het medialandschap. Het is de vraag of een zo belangrijke maatschappelijke functie afhankelijk moet zijn van zulke beperkte budgetten en zoveel vrijwilligers, zo vragen de onderzoekers zich af. Daardoor kunnen media maar met moeite een basiskwaliteit bereiken. De behoefte aan ondersteuning wordt zowel door de literatuur als door de meeste ondervraagden onderschreven."

Ook blijken onder meer jongeren en Nederlanders met een migratieachtergrond minder goed bediend te worden door de journalistiek.

In hun rapport beschrijven de onderzoekers uit Leiden dat de reclame-inkomsten verschuiven naar online, maar dat de lokale nieuwsmedia hier meestal niet van profiteren. Het zijn toch vooral de grote techbedrijven op wereldschaal zoals Facebook, Google en Amazone die hun omzet zien stijgen. De Jong en Koetsenruijter citeren in hun rapport ook Piet Bakker die in 2016 op de website van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek schrijft over lokale omroepen: "Het gaat goed en minder goed met de lokale omroep. Het aantal kijkers is stabiel, ruim 20% dagelijkse kijkers is zonder meer goed en gemeenten zonder publieke lokale omroepen zijn een uitzondering. Punt van permanente zorg is de financiering." En even later citeren zij Bernard Kobes, destijds directeur Nederlandse Lokale Publieke Omroep: "Een op de drie Nederlandse lokale publieke omroepen bevindt zich in zorgelijke financiële omstandigheden."

De Jong en Koetsenruijter stellen dat "Lokale journalistiek vanwege de waarde voor de samenleving en de informatieve, kritische en bindende functie gezien moet worden als een zogenoemd *merit good*, een waarde waar een overheid — lees: een samenleving — voor kan betalen.

Als **mogelijke oplossingen** om de situatie in lokale journalistiek te verbeteren m.b.v. de Provincie Zuid-Holland suggereren zij :

- het toekennen van 1 door de Provincie Zuid-Holland betaalde fte aan de grootste redactie in iedere gemeente;
- het starten van een regionaal nieuwscentrum voor Zuid-Holland waar zogeheten journalistieke halffabricaten gemaakt worden die door ieder medium in de provincie vrij gebruikt kunnen worden;
- het inrichten van een zogeheten mediafonds waar een onafhankelijke commissie een aantal keren per jaar een bedrag beschikbaar stelt aan journalistieke projecten die via een bestaand medium worden gepubliceerd.

Het is nu aan de Staten om hierover een besluit te nemen.

5.1.7. Cijfers en feiten over impact streekomroepen

In het veranderd landschap heeft DVJ Insights in opdracht van de Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO) een algemeen onderzoek gedaan naar bereik en beweegredenen van gebruikers van een aantal koplopers onder de streekomroepen, zowel bij meer stadse als omroepen in dunner bevolkte gebieden. Dit onderzoek levert een aantal belangrijke resultaten op die de functie van de streekomroep in een samenleving aantonen:

- Een derde van de Nederlanders wordt bereikt door de lokale (streek-)omroep;
- Tv is het meest dominant en de gebruikers van lokale omroep zijn vaker man, ouder en lager opgeleid;
- Het beeld van de lokale omroep is positiever dan dat van een landelijke omroep;
- De lokale omroep heeft meer positieve en minder negatieve associaties dan de landelijke omroep. Met name 'dichtbij', 'betrokken' en 'herkenbaarheid' zijn associaties die aan de lokale omroep kleven;
- Gebruik van de lokale omroep wordt zowel door een informatieve als een emotionele behoefte gedreven en zijn in de ogen van gebruikers objectiever dan de landelijke omroep en de regionale omroep minder sensatiebelust en geven een positiever gevoel;
- Informatiebehoefte is het belangrijkste motief voor het gebruiken van de lokale omroep;
- De jongste doelgroep (18-34 jaar) gebruikt de lokale omroep met name voor informatie over sportactiviteiten in de buurt omdat de inhoud in de streektaal is. Lokaal nieuws speelt bij de oudere doelgroep een rol om de lokale omroep te gebruiken. Bij de oudste doelgroep van 55 plus ligt de nadruk op politiek en bij middelste doelgroep (35-54 jaar) op lokale gebeurtenissen.

De resultaten zijn gebaseerd op onderzoek onder kijkers/luisteraars/volgers van een aantal streekomroepen, waarvan enkelen werken voor gebieden die qua aantal inwoners en aard vergelijkbaar zijn met het gebied waarvoor Omroep Bo werkt.

5.2. Beantwoording van deelvraag 2:

Wat zijn de formele eisen en afspraken waaraan Bo en de gemeenten gebonden zijn?

5.2.1. Eisen in de wet en regelgeving

Het college van B&W van een gemeente zorgt, zoals vastgelegd in de Mediawet (artikel 2.170b), voor de bekostiging van de lokale publieke media-instelling. En “als twee of meer gemeenteraden gezamenlijk een advies, als bedoeld in artikel 2.61 derde lid, hebben uitgebracht en daarbij positief hebben geadviseerd over de vraag of de instelling voldoet aan de eis, bedoeld in artikel 2.61 tweede lid, onderdeel c, zorgen de colleges van burgemeester en wethouders van de **desbetreffende gemeenten gezamenlijk voor de bekostiging**, bedoeld in het eerste lid.”

Wat betreft Omroep Bo is dit laatste het geval.

In datzelfde artikel 2.170b is onder punt 2 ook vastgelegd: “De bekostiging betreft vergoeding van de kosten die rechtstreeks verband houden met het verzorgen van de lokale publieke mediadienst, voor zover die kosten niet op andere wijze zijn gedekt, op zodanige wijze dat op **lokaal niveau in een toereikend media-aanbod (LTMA)** kan worden voorzien en continuïteit van bekostiging is gewaarborgd.”

In deze wet is niet vastgelegd wat de hoogte van de bekostiging moet zijn.

Norm informatie, cultuur en educatie en verantwoording

Een publieke streekomroepinstelling als Bo legt ieder jaar financieel verantwoording af aan het Commissariaat voor de Media en is ook verplicht te registreren of het zich op het gebied van de content houdt aan de zogeheten ICE-norm. ICE staat voor Informatie, Cultuur en Educatie. Vijftig procent van alles wat de omroep uitzendt of publiceert moet per kanaal op het uitzendgebied gerichte content met informatie, cultuur en educatie zijn, lokaal toereikend media-aanbod dus. Het Programmabeleidend Bepalend Orgaan stelt jaarlijks een Media-aanbodbeleid op en verantwoordt zich ook jaarlijks over de inhoudelijke ontwikkelingen. Voorts legt het bestuur van Bo middels jaarverslagen verantwoording af aan de gemeenten.

5.2.2. Wat is beleid / visie vanuit lokale omroepsector, VNG en Rijk ?

De OLON en Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO) zijn de belangenbehartigers (koepelorganisatie zo je wil) van de lokale en streekomroepen in Nederland. De NLPO is vanuit de OLON opgericht om zaken die van collectief belang zijn te regelen.

Definitie Streekomroep

In 2015 hebben de OLON, de NLPO en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) het zogeheten *Vernieuwingsconvenant 2015-2018 gemeenten- lokale omroepen* getekend (zie bijlage). In dit document is onder meer de vorming van streekomroepen vastgelegd met als argument om d.m.v. samenwerking te komen tot efficiëntere publieke omroeporganisaties met maatschappelijke waarde en kwalitatief betere journalistiek op streekniveau. De streken zijn omschreven als natuurlijke habitat van de burger: “dat wil zeggen het gebied waarin deze woont, leeft, werkt, de dagelijkse of niet-dagelijkse inkopen doet, uitgaat, sport, voortgezet onderwijs volgt e.d.; het gaat om een streek of

centrumstad met een eigen geografische, economische en sociaal-culturele identiteit, dus vaak ook gemeentegrensoverstijgend.”

Op dit moment zijn er iets meer dan 80 streken in Nederland vastgelegd, waarvan de Duin- en Bollenstreek er één van is.

Definitie LTMA

De vorming van de streken is gebaseerd op een visie van de lokale omroepsector en de VNG van enkele jaren eerder dat het Lokaal Toereikend Media Aanbod (LTMA) een kwaliteitsstandaard voor alle omroepen zou moeten zijn. De NLPO hanteert nu de volgende beschrijving voor LTMA:

1. *“het programma, de content, dient te zijn gericht op de natuurlijke habitat van de burger, het gebied waarin deze woont en werkt, dus leeft, welke in vele gevallen gemeentegrens overstijgend is; het programma dient evenwichtige, volledig dekkende redactionele aandacht te hebben voor die burgers en de omgeving waar zij wonen;*
2. *de lokale omroep dient zowel op radio en televisie als op internet en social media content aan te bieden;*
3. *de organisatie van de bedrijfsvoering dient professioneel geborgd te zijn; het kenmerk van een lokale omroep is in dit verband een optimale mix van en een kruisbestuiving tussen professionals en participerende burgers, tussen betaalde krachten en vrijwilligers;*
4. *de redactionele/journalistieke werkzaamheden dienen ook professioneel geborgd te zijn op de hierboven onder 3 bedoelde wijze; de productie van de content dient op lokaal niveau plaats te vinden, onder publieke toegankelijkheid (van iedereen, voor iedereen, door iedereen) en in samenwerking met bijvoorbeeld de plaatselijke bibliotheken, scholen en culturele organisaties; ter bewerkstelling en ter bewaking hiervan is een representatief samengesteld en goed functionerend programmabeleid bepalend orgaan (pbo) noodzakelijk.”*

Met dergelijke normen kan de streekomroep een belangrijke rol spelen in de pluriformiteit van het onafhankelijke journalistieke media-aanbod in een streek, die in de meeste streken steeds verder afneemt. De omroep is een verbindende factor tussen verschillende bevolkingsgroepen en op die manier van groot belang voor het functioneren van democratie op lokaal niveau.

Definitie keurmerk

In februari van 2019 is het Keurmerk Nederlandse Streekomroep gepresenteerd. Het is een lijst van 20 criteria (van inhoud tot en met personele scholing) waarop een streekomroepinstelling zichzelf kan toetsen en zich kan laten toetsen (zie bijlage).

5.2.3. Financiële berekening bij LTMA

Zoals eerder geconstateerd, is er aan de wettelijke eis om als lokale of streekomroep een **lokaal toereikend media-aanbod** te bieden geen niveau van bekostiging gekoppeld. Bij de invoering van het bekostigingsartikel in de mediawet 2008 in 2010 is 1,30 euro per wooneenheid in het Gemeentefonds gestort.

Richtsnoerbedrag

In de toelichting van de wet werd aangegeven dat het hier ging om een ‘richtsnoerbedrag’. Dit bedrag werd jaarlijks aangepast met het accres. Hierdoor kon het gebeuren dat dit zogeheten ‘richtsnoerbedrag’ in de jaren erna daalde naar 1,14 euro. In 2019 is dit bedrag weer gestegen naar

1,28 euro per huishouden. NLPO en VNG stellen zich echter op het standpunt dat de bekostiging van en lokale omroep gekoppeld dient te zijn aan het LTMA en niet aan een 'richtsnoerbedrag'. Overigens gaat de rijksoverheid ervan uit dat de gemeenten minimaal het geld dat beschikbaar is gesteld via het gemeentefonds doorgeven aan de lokale omroep.

Normbedrag streekomroep bij LTMA

Inmiddels hebben de NLPO en VNG dus invulling gegeven aan het lokaal toereikend media-aanbod, zoals beschreven. Maar tegelijkertijd constateren de beide organisaties in 2018 dat zo'n lokaal toereikend media-aanbod nauwelijks te realiseren is, omdat bij meeste (streek-)omroepen de totale bijdrage vanuit het Gemeentefonds via de gemeenten gebaseerd op de 1,28 euro *per huishouden* niet boven de 50.000 euro uitkomt (bron: Voorstel Pilot Streekomroepen-NLPO). Maar daarnaast hebben vele streekomroepen geen mogelijkheden om extra financiële middelen binnen te halen, juist ook omdat de reclamemarkt voor een groot deel is ingestort, onder meer als gevolg van de oprukkende commerciële inkomsten van grote spelers zoals Google en Facebook. Voor Omroep Bo ligt dat bedrag voor 4 gemeenten dus op ruim 71.000 euro.

Voor dit bedrag moet, behalve LTMA, alles gerealiseerd worden: huisvesting, apparatuur, rechten, enz., enz.. Eerder is er door de NLPO al een zogeheten normbegroting (zie bijlage) gemaakt die goedgekeurd is door accountants en waar uit blijkt dat een streekomroep die aan de wettelijke eis LTMA wil voldoen gemiddeld zo'n 875.000 euro aan budget nodig heeft. Deels uit publieke middelen (Rijk en gemeenten) en deels uit de markt gegenereerd. Dit zijn wellicht abstracte bedragen, daarom ter vergelijking een aantal andere bedragen op een rij: de landelijke publieke omroep kost de overheid 750 miljoen per jaar, de regionale publieke omroep kost ons gezamenlijk 150 miljoen per jaar en alle streek- en lokale omroepen in Nederland *samen* kosten de belasting betaler nu samen 9 miljoen (bron: NLPO). Dat terwijl vele functies van de landelijke overheid verschuiven naar de lokale en de controle functie van de pers op lokaal/streek niveau volgens de NLPO hard nodig is.

5.2.4. In regeerakkoord: stevige publieke omroep ook op streekniveau

In het regeerakkoord van het huidig kabinet ("Vertrouwen in de Toekomst") staat vermeld dat de regering een stevige publieke omroep nastreeft, van nationaal niveau tot op lokaal niveau. In het regeerakkoord schrijft het kabinet ook dat "op lokaal niveau steeds meer streekomroepen gevormd worden. Omdat dit bijdraagt aan de professionalisering beraadt het kabinet zich op de wijze van organisatie en financiering van de lokale omroepen". De passage over streekomroepen in het regeerakkoord sluit volgens minister Slob van OCW aan op de wijze waarop het kabinet de lokale democratie wil versterken, zoals beschreven in het "Plan van Aanpak Versterking Lokale Democratie".

Vanwege dit streven van het kabinet en de onmogelijkheid om een volwaardige streekomroep met de huidige financiering structureel goed te runnen te hebben de **VNG en de NLPO het initiatief genomen**.

Zij stellen het kabinet voor om voor zo'n 15 koplopers die er zijn onder de ruim 80 streken, een pilot te starten. Dit zijn omroepen die aan het keurmerk voldoen of er dicht tegen aan zitten. De Duin- en Bollenstreek, met Omroep Bo en RTV Katwijk, behoort, zeer waarschijnlijk tot deze kopgroep. Maar de vraag is of de twee omroepen in samenwerking nog steeds aan de eisen voldoen omdat beide organisaties melden het LTMA niet (meer) te kunnen realiseren, en ook omdat er tot nu toe sprake is van een zeer beperkt samenwerkingsverband.

Het voorstel van VNG en NLPO houdt in dat er aan het Rijk een bedrag van 6 miljoen euro per jaar gevraagd wordt. Dat betekent dat **iedere streekomroep 375.000 euro ontvangt van het Rijk** als een soort vaste voet, een basis, die nodig is voor een streekomroep die alle wettelijke taken uitvoert. Daarboven op komt dan per streek het bedrag dat via het gemeentefonds (1,28 euro per huishouden) via de betreffende gemeenten aan de omroepen ten goede komt. En voorts heeft de streekomroep de taak om 40 procent van het totaalbudget zelf aan inkomsten te realiseren. Dat kan zijn vanuit commercials/advertenties maar ook op modernere wijzen, zoals 'branded content' in reclameblokken of betaalde samenwerking met publieke organisaties in de streek. Het budget van een streekomroep in een dichtbevolkt gebied zou dan 966.000 euro kunnen bedragen, en streekomroep in een dunbevolkt gebied zou dan uitkomen op een totaal budget van 650.000 euro. De NLPO wil deze pilot begeleiden. Na de evaluatie van de pilot zouden dan de definitieve wettelijke kaders voor de implementatie van alle streekomroepen kunnen worden voorbereid.

5.2.5. Minister vraagt commissie om advies

Minister Slob van OCW heeft n.a.v. het voorstel van VNG en NLPO een commissie ingesteld die met een advies moet komen. Daarin zal onder meer antwoord moeten komen op de vragen wat het precies betekent voor een professioneel aangestuurde publieke streekomroep om aan het LTMA, en daarmee aan de democratische functies, te voldoen en wat ook het bijbehorende budget zou moeten zijn. Het advies wordt net voor of net na de zomer verwacht.

5.2.6. Streekvorming Duin- en Bollenstreek

De Duin- en Bollenstreek vormt dus ook een van de ruim 80 streken in Nederland. Op dit moment zijn hier nog twee omroepen actief. Omroep Bo voor vier gemeenten en RTV Katwijk voor de gemeente Katwijk. De omroepen hebben een intentie om samen te werken getekend en daarin staat de samenwerking uitwisseling van apparatuur en op commercieel vlak betreft, niet direct gericht is op inhoud van programma's. En er staat in het document vermeld dat er "geen sprake is van een intentie tot fusie" is. Maar zoals eerder gesteld, worden er nu enkele programma's bij beide omroepen uitgezonden. Uit de interviews met voorzitters Willem Meijvogel van RTV Katwijk en Peter Vente van Omroep Bo wordt duidelijk dat er plannen zijn om een overkoepelende stichting met bestuur voor de streekomroep Duin- en Bollenstreek te realiseren, waaronder dan Omroep Bo en RTV Katwijk vallen. Gesprekken hierover zouden enkele weken geleden weer zijn opgestart. Dit lijkt een voorwaarde om in aanmerking te kunnen komen voor deelname aan de pilot en de bijbehorende extra bekostiging vanuit het Rijk mocht de minister hiertoe besluiten. Uit de gesprekken met de voorzitters van beide omroepen, Meijvogel en Vente, blijkt dat men op termijn een fusie niet uitsluit. Belangrijk daarbij is wel dat er op een bepaalde wijze gedifferentieerd zou kunnen worden op in ieder geval radiokanalen. RTV Katwijk zendt in de weekenden een aantal kerkdiensten live uit en volgens Omroep Bo sluit dat niet aan bij de meeste inwoners van hun gebied. Volgens de NLPO en ook het Commissariaat voor de Media is het onder bepaalde voorwaarden mogelijk om op meerdere (FM-) kanalen een verschillende programma's uit te zenden waardoor dit probleem in geval van een fusie opgelost zou kunnen worden.

De door RTV Katwijk gestarte samenwerking met uitgever Verhagen, waarvan niet bekend is of die inmiddels getoetst is door het Commissariaat voor de Media, zou een belemmering kunnen vormen. Omroep Bo heeft nog vraagtekens bij een dergelijke inhoudelijke samenwerking (zie verder ook beantwoording deelvraag 3 over de huidige en toekomstige situatie).

Huidig beschikbaar budget voor deze streekomroep

De streekomroep voor de gehele Duin- en Bollenstreek zou volgens cijfers die nu bekend zijn op basis van de huidige financiering met het volgende totaal budget kunnen werken : 217.791 euro. Dit zijn de opgetelde budgetten van Omroep Bo en RTV Katwijk.

Dit is budget is als volgt opgebouwd :

a. Beschikbaar aan inkomsten uit Gemeentefonds: bedrag euro's op basis van aantal huishoudens

Noordwijk -----	16.263,--	12.707
Noordwijkerhout (inmiddels onderdeel Noordwijk)-----	9.709,--	7.250
Teylingen-----	19.915,--	15.558
Lisse -----	13.080,--	10.218
Hillegom -----	12.500,--	9.765
Katwijk -----	33.324,-- *	26.034

Streekomroep Duin- en Bollenstreek zou uit

basisbekostiging Gemeenten fonds dan ontvangen 104.791,-- 81.532

b. Beschikbaar aan extra inkomsten op basis huidige prestatieafspraken per gemeente

Noordwijk -----	35.000,--
Teylingen -----	20.000,--

Maakt voor de streekomroep Duin- en Bollenstreek een

*totaal aan inkomsten **publieke** inkomsten ----- 159.791,--*

c. reclame-inkomsten

Reclame Omroep Bo -----	15.000,--
Reclame RTV Katwijk-----	43.000,--

*Maakt **totaal aan beschikbare middelen voor de***

***streekomroep Duin- en Bollenstreek op dit moment** 217.791,-- euro*

*RTV Katwijk zegt zelf 43.000 euro te ontvangen aan basisbekostiging.

**De gemeenten Lisse en Hillegom stellen nu geen extra middelen beschikbaar middels prestatiecontracten. Voor zover bekend de gemeente Katwijk ook niet. (Katwijk heeft eerder verbouwingkosten voor het studiocomplex gefinancierd.)

***. Ook 25.000,-- euro aan inkomsten die RTV Katwijk uit donaties van leden ontvangt zijn buitenbeschouwing gelaten.

5.3. Beantwoording van deelvraag 3 :

Wat is de visie van direct betrokkenen / betrokken organisaties op de huidige situatie en de toekomstige stappen die noodzakelijk zijn ?

In de diepte-interviews met de voorzitter en hoofdredacteur van Omroep Bo, de portefeuillehouders van de 4 colleges van de gemeenten waarvoor Omroep Bo actief is, (bijgestaan door of een communicatieprofessional van de betreffende gemeenten of een ambtenaar mediabeleid), is m.b.v. een vragenlijst uitgebreid gesproken over de huidige situatie bij Omroep Bo, de verhouding tot de gemeenten, en de maatschappelijke betekenis van de omroep voor de lokale gemeenschappen. Ook in de interviews met de voorzitter van RTV Katwijk, de organisatie die ook onder de Duin- en

Bollenstreek valt, en de portefeuillehouder in het college van Katwijk zijn de huidige situatie en de toekomst besproken. Dit is gebeurd aan de hand van subthema's.

5.3.1. Algemeen

Gevraagd naar tevredenheid over Omroep Bo antwoorden de meeste portefeuillehouders tevreden te zijn over de journalistieke kwaliteiten van de hoofdredacteur met name als het gaat om zijn wijze van verslaggeving en enthousiasme. Wethouder Arno van Kempen van Teylingen zegt dat hij tevreden is over de algemene kwaliteit van hetgeen Omroep Bo maakt voor radio en tv. Zijn collega Roberto ter Hark uit Noordwijk onderschrijft dat. Van Kempen zegt tevens dat Omroep Bo "voor hem een medium 1.0 is. Er ontbreekt in de organisatie kennis op digitaal en online-vlak. Het bereik op social media kan groter waardoor je ook weer meer traffic naar de content op je website kan genereren, want daar staan absoluut relevante verhalen."

Er is voor de meeste bestuurders ook zichtbaar dat er zeker bij de medewerkers van Bo *de wil* is om zaken in alle gemeenten goed te verslaan en te volgen. Burgemeester Arie van Erk van Hillegom zegt hierover: "Ze hebben absoluut interesse om het te volgen."

Zichtbaarheid

Ontevredenheid is er over de zichtbaarheid en de bekendheid in een aantal gemeenten, met name in Hillegom en Lisse. Burgemeester Arie van Erk van Hillegom: "Je ziet dat het ze vaak aan menskracht en tijd ontbreekt om dat goed te doen en ook om vaak ter plekke aanwezig te zijn". Het ontbreekt Bo volgens de burgemeester aan zichtbaarheid in zijn gemeente en dat wordt veroorzaakt doordat er te weinig vrijwilligers uit Hillegom zijn bij Omroep Bo om een rol van betekenis te spelen in de lokale gemeenschap. Dat zorgt er volgens hem voor dat de bekendheid van de omroep laag is. "De Omroep leeft niet" in zijn gemeente, zo zegt hij. Burgemeester Lies Spruit van Lisse geeft aan dat Bo ook in haar gemeente "te weinig geworteld is, te weinig vrijwilligers heeft. Wij zouden als gemeente zo 4 à 5 vrijwilligers moeten kennen die voor Bo actief zijn, maar ik ken ze niet in Lisse".

Wethouder ter Hark van Noordwijk meldt dat hij zorgen heeft over de broze basis van de omroep. Hij mist verder in de content het debat, de interactie, juist ook van gewone mensen. Het blijft volgens ter Hark te vaak nog bij zenden.

Bereik

Alle gemeentebestuurders zeggen zich zorgen te maken over het bereik van Bo, en met name dan het bereik online en via social media. Daar liggen volgens hen veel kansen om het bereik en de interactie te vergroten. Ook hebben de bestuurders de indruk dat het bereik van Bo onder jongeren niet zo groot is. Het ontbreekt hen aan duidelijke cijfers, maar zij baseren zich op wat zij zien online en wat ze vernemen. De gemeenten zouden ook zeer veel interesse hebben in inzicht in de statistieken van de website van Omroep Bo.

Meer verwacht van streekvorming

Vanuit Omroep Bo geven zowel waarnemend voorzitter Peter Vente als hoofdredacteur Ard Zandbergen aan dat zij enkele jaren geleden grote verwachtingen hadden van de effecten de streekomroep, dus Omroep Bo die voor meerdere gemeenten werkt. Zij hadden toen beiden het gevoel dat zij dieper hadden kunnen doordringen in de verschillende dorpskernen en beter relaties hadden kunnen opbouwen met de organisaties en verenigingen in de gemeenten. Vente zegt dat hij op dit punt ook wel meer hulp van de gemeenten had verwacht. Volgens hem verwachten bestuurders en politici dat de omroep dicht op hen als raad zit, maar dat "doe je niet zo maar met vrijwilligers". Vente erkent dat er bij BO niet zoveel vrijwilligers uit Lisse en Hillegom actief zijn, maar

bij evenementen enz. is Omroep Bo zeker aanwezig in die gemeenten. Vente heeft maandelijks de online cijfers en social mediacijfers qua bereik enz. beschikbaar. Hij zou deze ook graag willen hebben voor radio en tv, maar daar hangt een te groot kostenplaatje aan. (Minimaal 8.000,-- euro zoals eerder vermeld.).

Meer aandacht voor sommige gemeenten

De voorzitter erkent dat er nu meer aandacht van Omroep Bo voor Noordwijk is in de politieke verslaggeving bij Omroep Bo dan voor Hillegom en Lisse. Met Noordwijk heeft Bo een afspraak voor de invulling voor de extra gelden. Daarom kan Bo daar meer aandacht geven aan de raad. Vente zegt over de invulling van prestatiecontracten voor het extra geld voor onder meer Teylingen, dat hij niet precies weet wat de gemeente daar precies in vermeld wil hebben / welke eisen men stelt.

Zandbergen vindt het een reële optie na te denken om als Omroep Bo alleen weer voor Noordwijk te gaan werken omdat deze gemeente wel ondersteunt met extra financiële bijdragen. Hij zou het zonde vinden want hij gelooft ook nog steeds in de schaalgrootte van de streek, maar daar horen dan volgens hem wel financiële voorwaarden bij om de wettelijke taak te kunnen uitoefenen.

Geen van de gemeentebestuurders denkt dat het voeren van een lokale omroep op niveau van één gemeente mogelijk is. Zo'n omroep heeft volgens hen nauwelijks maatschappelijke waarde.

5.3.2. Financiën

Burgemeester Lies Spruit vindt dat Omroep Bo meer werk zou moeten maken van extern geld aantrekken om het geld van de gemeenten aan te vullen binnen hun budget. Volgens haar zegt Bo te vaak dat de omroep niet aantrekkelijk is voor sponsors of anderen die geld zouden kunnen generen. Zij zou op dit punt ook graag nieuw beleid zien bij de omroep en een aantal richtlijnen om daar in verder te komen.

Bij het huidige beleid voelt zij niets voor extra bekostiging van Omroep Bo vanuit haar gemeentelijke middelen. Zij wil eerst een nieuw beleid vastgelegd zien in een plan voor 2 of 3 jaar en afhankelijk daarvan zijn bepaalde financiële mogelijkheden, zoals projectsubsidies of extra middelen, bespreekbaar.

Prestatieafspraken voor extra financiering

De burgemeester ziet zeker kansen voor financiering van projectsubsidies als het gaat om de omgevingswet (waarin communicatiebudget beschikbaar is) of in het kader van de economische visie waarover de gemeenten in de totale Bollenstreek moeten communiceren). Maar de gemeente Lisse wil dan wel strakke prestatieafspraken op deze punten. Dit zou ook kunnen gelden voor extra financiering (mogelijk een coproductieovereenkomst.). Dit kan ook plaats vinden op punten van inclusiviteit of eenzaamheidsbestrijding, de kernpunten van het beleid van haar college.

Het gaat burgemeester Spruit in eerste instantie niet om het geld maar om het vertrouwen dat dit goed wordt besteed en Omroep Bo er ook iets goed mee doet. Dat vertrouwen is er nu te weinig.

Wethouder Arno van Kempen van Teylingen zegt in de begroting voor 2019 20.000,-- euro aan extra middelen voor Omroep Bo te hebben gereserveerd. Maar hij wil dat Omroep Bo in een beleidsplan daarvoor zaken afsprekt in de vorm van bepaalde prestaties. Hij zou dat graag zien op het gebied van vernieuwing van social mediabeleid in het bijzonder en vernieuwing bij Bo in het algemeen. Van Kempen sluit extra projectbijdragen, zoals eerder genoemd in het kader van de Omgevingswet of economische visie Bollenstreek, niet uit. Een deel van communicatiebudgetten zou dan via Bo

kunnen worden belegd in de vorm van een coproductieovereenkomst. Een goed bereik moet dan wel verzekerd zijn. Van Kempen zou ook graag over bereikcijfers van radio en Tv van Omroep Bo beschikken.

Gezamenlijke aanpak door gemeenten ?

Wethouder Roberto ter Hark van Noordwijk stelt dat het budget van Omroep Bo laag is voor hun ambitie. Noordwijk draagt extra bij met een bedrag van 25.000 euro en nog ook een bedrag voor huisvestingskosten. Overigens staat ook een extra subsidie vanuit de voormalige gemeente Noordwijkerhout langdurig in de begroting. Voor de invulling van de coproductie-overeenkomst zou ter Hark nog wel nadere prestatieafspraken willen maken. Verder zegt ter Hark het belangrijk te vinden dat *alle gemeenten samen* een extra stapje maken in de financiering net zoals Noordwijk. Als dat niet gebeurt, vindt hij dat de ambities maar moeten worden bijgesteld om teleurstelling te voorkomen. Hij zou dat overigens zeer betreuren. De wethouder staat open voor projectfinanciering voor bijvoorbeeld producties in het kader van de omgevingswet of de economische agenda Bollenstreek.

Burgemeester Arie van Erk geeft aan dat een extra bijdrage in de bekostiging boven op het huidige bedrag in de raad van Hillegom zo goed als zeker niet haalbaar is. Hij zegt dat zijn gemeente wel mogelijkheden ziet om via projectsubsidies samen te werken met Omroep Bo. Vanuit de communicatieafdeling was Omroep Bo tot nu toe nog geen partij die blijk gaf dat snel en goed te kunnen doen. De burgemeester verwacht dan vanuit Omroep Bo wel initiatieven en voorstellen op dit vlak, bijvoorbeeld op het gebied van de Participatiewet. De burgemeester geeft ook aan dat er een bedrag beschikbaar is binnen de gemeenten voor het streamen van de raadsvergaderingen van de raad van Hillegom.

Meer bijdragen aan BO ?

Vente en Zandbergen zeggen dat Omroep Bo 1,90 euro in plaats van 1,28 euro per huishouden gebaseerd op 123.831 inwoners voor de Bollenstreek zou willen ontvangen. Dat betekent dat Omroep Bo ruim 235.000 euro aan bekostiging zou ontvangen. Zij verwijzen naar het beleidsplan van Omroep Bo, 'Verbinder van de Bollenstreek' (2018-2022) waarin de omroep onderbouwt dat om hun taak goed te kunnen uitvoeren en aanbod op traditionele kanalen, web en social media te kunnen realiseren dit bedrag aan subsidie nodig te hebben.

Vente geeft aan dat hij het jammer vindt dat de gemeente Lisse en Hillegom niet extra lijken te willen betalen voor publieke streekomroep. Daardoor zijn de verhoudingscheef t.o.v. Noordwijk en Teylingen.

De omroepvoorzitter stelt verder dat de inkomsten die Omroep BO nu uit de markt haalt zo'n 15.000 euro bedragen. Dat is veel te weinig. Dat moet volgens hem ook veel meer zijn.

Zandbergen zegt te onderschrijven dat een betrouwbare meting van kijk- en luistercijfers belangrijk is, juist ook als er prestatiecontracten met gemeenten worden afgesloten. De kosten voor zo'n onderzoek gaan het budget van Omroep Bo te boven. Volgens hem zouden de gemeenten dit moeten betalen. Zandbergen geeft ook aan dat de net gestarte samenwerking met Omroep West erg belangrijk is voor Omroep Bo. Twee en later drie dagen per week een verslaggever van Omroep West op zijn redactie met een camera en een auto die zeven dagen ter beschikking is, vertegenwoordigt ook een bepaalde waarde.

Vente weet dat er mogelijkheden zijn om via samenwerking met betalende publieke partners ook content kan worden gerealiseerd. Maar volgens de voorzitter is er geen menskracht binnen Omroep

Bo beschikbaar om hier aan te werken. Vente ziet ook kansen voor samenwerking met extra financiering op dit vlak met gemeenten, bijvoorbeeld als het gaat om de economische agenda in de Bollenstreek. Hij verwacht dat de gemeenten met zo'n vraag naar Omroep Bo komen. Zandbergen vindt het van grote importantie dat de gemeenten in de Bollenstreek met een gemeenschappelijk beleid komen t.a.v. Omroep Bo zoals, volgens hem, eerder was toegezegd.

5.3.3. Inhoudelijk en organisatorisch

5.3.3..1 Organisatorisch

Burgemeester Spruit van Lisse mist mensen met vernieuwende ideeën in het bestuur en in de leiding van Omroep Bo. Ook ontbreekt er volgens haar een echt vernieuwende visie binnen de omroep. Zij zou denken dat er meer kennis nodig is voor het binnen halen van geld, en het ontwikkelen van plannen. Ook wethouder Arno van Kempen van de gemeente Teylingen onderschrijft het belang van het aanstellen van een persoon binnen de leiding van Omroep Bo die beleid kan maken en o.m. met gemeenten afspraken kan maken. Daarnaast verwacht hij meer kennis binnen de omroep van online. "Hoe ga je vernieuwing realiseren en media anders inzetten?". Burgemeester Spruit zou graag een verbeteringsplan voor Omroep Bo voor 2 of 3 jaar zien op dit punt.

Zij pleit ook voor meer vrijwilligers die als vooruitgeschoven post in haar gemeente Lisse actief zijn, om zo meer verbinding te maken in de lokale gemeenschap. De hoofdredacteur doet veel zelf, maar zou volgens de burgemeester meer moeten delegeren aan bijvoorbeeld vrijwilligers die hij dan coacht. Een organisatie als Blik op Lisse doet volgens de burgemeester met een vijftal vrijwilligers in haar gemeente meer (maar wel met minder journalistieke kwaliteit). Haar communicatiemedewerker José van Santen geeft aan dat Omroep Bo wat betreft Lisse niet vaak voorkomt in de top van bereikcijfers als zij zoeken.

Burgemeester van Erk van Hillegom zou graag ook meer actieve vrijwilligers uit zijn gemeente zien bij Bo, maar zegt ook dat een goede kern van betaalde krachten voor Omroep Bo van groot belang is. Hij pleit voor het betrekken van vloggers bij Omroep Bo.

5.3.3.2. Inhoudelijk:

Van Santen stelt dat Omroep Bo best meer eigen journalistieke keuzes kan maken. Het één op één doorplaatsen van persberichten kan maar het is "zoveel sterker als deze verrijkt worden met de eigen journalistiek."

Burgemeester Spruit en communicatieadviseur van Santen zouden Bo ook adviseren een beter social mediabeleid te ontwikkelen, waarin ook rekening gehouden wordt met het bereik van jongeren en de eigenheid van de verschillende kanalen. Uit een onlangs gehouden gesprek bij de gemeente blijken lokale jongeren, ondanks dat zij minder Facebook raadplegen, toch altijd even een lokale Facebookpagina te checken op verhalen over Lisse.

Ook Wethouder Arno van Kempen van Teylingen en Renske van der Woerd, communicatiemedewerker van deze gemeente, pleiten voor een groter social media bereik van Bo. "Op zo'n 190 duizend inwoners van de Bollenstreek is ruim 4000 volgers op Facebook en 3500 op Twitter weinig".

Wethouder Roberto ter Hark van Noordwijk onderschrijft dit volledig en kan zich voorstellen dat Bo met radio en tv de wat meer senioren onder inwoners bereikt maar ziet ook graag dat de omroep via online meer (jonge) inwoners weet te bereiken.

Burgemeester Arie van Erk van Hillegom en Anne Marie van der Bent, communicatieadviseur, geven aan dat zij het bereik en de mate van interactie op social media van Omroep Bo een probleem vinden. "Omroep Bo heeft op Facebook 4200 volgers en lokale pagina uit Hillegom Online heeft er maar zo'n duizend minder". Ook de burgemeester van Hillegom pleit voor een duidelijker social mediabeleid om ook andere groepen te bereiken.

Eigen nieuws

Daarnaast valt het de burgemeester op dat Omroep Bo veelal de persberichten volgt van zijn gemeente en deze doorplaatst. Hij zou er geen problemen mee hebben als dat minder gebeurt en zou het goed vinden als Bo proactief meer eigen nieuwsverhalen maakt, waar de raad en college dan mee geconfronteerd worden. De content van Omroep Bo moet wel herkenbaarder worden voor inwoners van zijn gemeente. Ook experimenteren met het aantrekken van jongeren als bijvoorbeeld vloggers voor Omroep Bo kan volgens de burgemeester helpen om een grote groep inwoners te bereiken.

Verder zegt de burgemeester dat zijn inwoners behalve op de Bollenstreek ook op Haarlem en omgeving gericht zijn. Een samenwerking met de streekomroepen daar door het overnemen van onderwerpen uit dat gebied door Omroep Bo zou de omroep meer bekendheid geven in Hillegom.

Wethouder Roberto ter Hark van Noordwijk vindt de verbindende taak van Omroep Bo voor de samenleving erg belangrijk en zou graag zien Bo ook de taak van debat met en tussen vooral gewone inwoners meer ontwikkelt. Wethouder van Kempen van Teylingen ziet meer kansen voor Omroep Bo als het gaat om het brengen van eigen verhalen, maar wel altijd in combinatie van het volgen van de gemeentelijke persberichten. Van Kempen gelooft zeer in de streekfunctie van Omroep Bo en vindt het van groot belang dat Bo aan berichtgeving doet over gemeentegrensoverschrijdende zaken.

Burgemeester van Erk is de samenwerking met Omroep West opgevallen. Hij juicht die toe, omdat de regionale omroep tot nu toe niet vaak in zijn gemeente komt. Ook wethouder ter Hark van Noordwijk oordeelt positief over de samenwerking met West omdat Bo ook veel van hen kan leren. De andere twee bestuurders onderschrijven dit.

Omroep Bo haalt LTMA niet

Hoofdredacteur Ard Zandbergen van Omroep Bo geeft aan dat de mediaorganisatie na de zomer van 2018 niet meer aan het Lokaal Toereikend Media aanbod kan voldoen i.v.m. de bezuinigingen als gevolg van de dreigende tekorten. Dat betekent dat niet iedere dag op alle kanalen nieuws te vinden is van Omroep Bo. Ook is er voor Hillegom en Lisse geen extra aandacht meer in het politiek programma en vinden er alleen nog interviews plaats n.a.v. de B&W-besluitenlijst. In Teylingen volgt volgens hem een goede vrijwilliger nu de raadsvergaderingen. De raad in Noordwijk volgt Zandbergen nog wel zelf omdat die gemeente nog immer extra bijdraagt. Hij erkent dat Omroep Bo nu dus in Lisse en Hillegom minder zichtbaar is voor raadsleden.

Zandbergen legt uit dat hij alle nieuws zo snel mogelijk online en op social media plaatst. Hij hanteert het begrip 'online first' en is zelf wel te spreken over het aanbod van nieuws op de website.

Qua berichtgeving zit het volgens hem wel snor op de website.

De hoofdredacteur zegt op de vraag of de omroep niet te veel achter persberichten aanloopt, dat hij en zijn medewerkers juist relatief veel op zoek zijn naar eigen nieuws. Voor hem is de combinatie van snel kort (agenda-)nieuws en eigen verhalen met nieuws het meest ideaal. Vente zegt soms de gemakkelijk over te nemen berichten ook te zien.

Kansen voor meer content

Qua extra financiering vanuit de gemeenten bovenop de bekostiging en de extra bekostigingsgelden biedt een intergemeentelijke samenwerking als de economische agenda voor de Bollenstreek daarvoor volop kansen voor, aldus Zandbergen. “Belangrijk thema voor de streek waarover wij als omroep prima extra programma’s / content zouden kunnen maken in coproductie met de overheid”. Hij zou graag zaken doen met degene die leiding geeft aan die project.

Zandbergen vindt het een goed idee om meer content / reportages van streekomroepen uit ‘buur’-streken over te nemen / te delen / doorlinken op de site. Met name voor inwoners van kernen en gemeenten die daar interesse in hebben, kan dat een meerwaarde betekenen voor de gemeenten. De hoofdredacteur zegt inmiddels een begin hiermee te willen maken. Volgens Vente kan voor tv gebruik gemaakt worden van de Media-hub van de landelijke organisatie. Op de website kan het linken sneller en op social media het delen.

De hoofdredacteur is zeer tevreden over de samenwerking met Omroep West en het feit dat er nu twee dagen (later 3) een redacteur van Omroep West aanwezig is op de redactie. Inhoudelijk kan er meer content gemaakt worden van een kwalitatief hoog niveau.

Verder is Zandbergen naast Facebook en Twitter ook van plan actiever te zijn op het Instagram-kanaal. In het beleidsplan ‘Verbinder van de Bollenstreek’ heeft de omroep ook omschreven dat verschillende doelgroepen op verschillende kanalen wil bereiken. Social media moeten een volwaardig kanaal worden. Er wordt gesproken over plannen voor speciaal op jongeren gerichte content, naast de content voor ‘gesettelde inwoners’ van de Bollenstreek, en programma’s op radio en tv voor ouderen met minder contacten.

Hij meldt dat op de website binnenkort een eerste vernieuwing gerealiseerd zal worden. Omroep Bo zal de domeinnamen Noordwijk24, Hillegom24, Teylingen24 en Lisse24 (enz. voor alle kernen) gaan voeren, waarbij bezoekers meteen het nieuws en informatie uit de betreffende kern zien in een voor hen gepersonifieerde uitvoering van de site. (Op het moment van schrijven van dit rapport is dit inmiddels deels gerealiseerd.).

Daarnaast is Zandbergen gecharmeerd van mobiele journalistiek (audio en video maken met de smartphone) voor zowel radio, tv als online op social media. Er wordt binnenkort een begin gemaakt met één set. Vente zou hier nog sneller en op grote schaal toe over willen overgaan omdat het goedkoper is en grote voordelen biedt zoals ook kunnen publiceren op social media vanaf de smartphone. Hij wil hiervoor een plan. Van hem mogen er scherpere inhoudelijke keuzes gemaakt worden. De intenties staan ook al beschreven in het beleidsplan 2018-2022 van Omroep Bo.

5.3.4. Maatschappelijke verankering

Als methode om verdere maatschappelijke verankering van Omroep Bo te stimuleren ziet een aantal bestuurders mogelijkheden voor samenwerking met buurtgroepen die als burgersverslaggevers voor Omroep Bo zouden kunnen optreden. Wethouder ter Hark van Noordwijk is groot voorstander van een samenwerking met wijkverenigingen. Het sluit aan bij beleid dat de gemeente nu in gang zet. Ook burgemeester Van Erk denkt dat Bo op deze wijze beter aansluiting vindt bij de lokale gemeenschappen. Wethouder Van Kempen onderschrijft dit. Burgemeester Spruit ziet minder in deze vorm van samenwerking omdat dit een gevaar in zich kan hebben dat het alleen negatieve verhalen oplevert. Over een samenwerkingsmodel waarbij verenigingen onder coaching van Omroep Bo aan storytelling doen, is een aantal gemeentebestuurders wel en een aantal minder enthousiast.

Ook deze vrijwilligers moeten gecoacht worden (vraagt tijd van betaalde kracht) en er is een gevaar dat het te veel incrowd-verhalen worden.

Samenwerking met lokale sites

Voorts geven de gemeentebestuurders aan dat Omroep Bo er goed aan zou doen te gaan samen te werken met zogeheten 'hyperlocalsites' en groepen zoals *Hillegom Online, Je bent een Noordwijker als ... , Je bent een Lisser als.....* . Op die wijze is er direct contact met de inwoners, kunnen vrijwilligers of communityleden ook actief zijn voor Omroep Bo en kan er content gedeeld worden door naar elkaar te verwijzen en te linken online. Omroep Bo zou naast zelf content maken dus ook meer een platformorganisatie kunnen worden. Wethouder van Kempen vindt dit voor nu misschien nog een brug te ver voor Omroep Bo.

Een aantal bestuurders ziet eventueel ook mogelijkheden voor het oprichten van een soort fonds dat gelieerd kan zijn aan Omroep Bo waarbij lokale groepen, freelancers en mediabedrijven journalistiek inhoudelijke projectenvoorstellen voor content kunnen indienen. De toegekende projecten kunnen dan via de kanalen van Omroep Bo worden gepubliceerd. Dit kan naast een middel om Omroep Bo meer te verankeren in de streek, ook een middel zijn om de inhoudelijke vernieuwing bij Omroep Bo te stimuleren. Daarnaast wordt ook de participatie van inwoners gestimuleerd.

Hoofdredacteur Ard Zandbergen van Omroep Bo is voorzichtig positief over een samenwerking met hyperlocals. Er was een soort van samenwerking Hillegom Online omdat een vrijwilliger voor beide organisaties werkte maar door omstandigheden ligt dat nu stil. Omroep Bo werkt nu met geen enkele hyperlocale site of -pagina samen.

Bepaalde hyperlocals zijn commercieel van opzet (doel is geld verdienen), zoals Blik op Noordwijk en daar mag als publieke omroep niet (zo maar) mee worden samen gewerkt. Andere met publieke doelstellingen behoren wel tot mogelijke samenwerkingspartners. De hoofdredacteur vraagt zich wel af of de samenwerking een meerwaarde heeft omdat de groepen nu ook vaak content van Bo delen. Juist bij evenementen ziet de hoofdredacteur veel voordeel in deze samenwerking.

Waarnemend voorzitter Vente ziet veel meer in de samenwerking met publieke hyperlocal sites of Facebookgroepen. Voor hem is het een mogelijkheid om dieper in de haarvaten van de lokale gemeenschappen door te dringen. Hij ziet mogelijkheden voor de hyperlocals en Bo om elkaar te versterken. En Omroep Bo zal op die wijze ook meer contacten op lokaal niveau hebben, zeker in Hillegom en Lisse. Vente vindt dit een zeer belangrijk punt.

Samenwerking met buurtgroepen en onderwijs

Hoofdredacteur Zandbergen zou graag samenwerken met buurtgroepen, wijkverenigingen of vloggers uit gemeenten die ook verhalen maken voor Omroep Bo. Zij kunnen m.b.v. de technieken van mobiele journalistiek (smartphone videoproductie) aan de slag. Op deze wijze is er ook meer maatschappelijke verankering. Hij ziet ook de noodzaak om deze groepen als betaalde kracht te coachen. Ook Vente ziet mogelijkheden naast de samenwerking die men op deze wijze al heeft met live-sportverslaggeving, bij bijvoorbeeld muziekverenigingen e.d., maar hiervoor ontbreekt nu de tijd. Voor dergelijke samenwerkingsverbanden zullen dan ondersteunende projectengelden moeten worden gevonden.

De hoofdredacteur ziet op een aantal punten ook iets in een samenwerkingsmodel met verenigingen die m.b.v. mojo-technieken aan hun eigen storytelling doen. Maar ook hierover heeft Omroep Bo met een aantal sportclubs een samenwerking die hier op lijkt.

Ook een Vlog-project met het middelbaaronderwijs in de streek zien Zandbergen en Vente voor zich. Er is een al eens een eerste gesprek over gevoerd, dat nog geen vervolg heeft gekregen. Zij zouden zo'n project graag samen met onderwijsorganisaties uit de streek opzetten.

5.3.5. Commercieel

Alle gemeentebestuurders zien mogelijkheden voor Omroep Bo om nauwer samen te werken met het bedrijfsleven in de Bollenstreek, vanzelfsprekend binnen de mogelijkheden van de Mediawet. Ook nieuwe vormen als 'branded content' (advertorials) in reclameblokken moeten daarbij worden verkend. Zo'n betere samenwerking met het bedrijfsleven is voor Omroep Bo ook een mogelijkheid om dieper in de gemeenschappen betrokken te raken en van betekenis te zijn.

Belangrijk hierbij is volgens hen wel dat er bereik-, kijk- en luistercijfers beschikbaar zijn. Volgens wethouder van Kempen is de groei van het bereik zelfs cruciaal voor succesvolle samenwerking met ondernemers.

Burgemeester Spruit pleit ervoor dat Bo ook inzet op marketing in haar gemeente. Bo moet zichtbaar en herkenbaar zijn, bijvoorbeeld ook door herkenbare kleding.

Wat betreft advertentiewerving enz. zou Omroep Bo wat burgemeester Spruit en wethouder van Kempen van Teylingen betreft, naast RTV Katwijk, ook best kunnen samenwerken met een uitgever, mits toegestaan. Volgens burgemeester Van Erk kan in samenwerking met ondernemersverenigingen en bijvoorbeeld een organisatie als Hillegommarketing meer contact worden gelegd met het bedrijfsleven. Andere bestuurders onderschrijven dit.

Nieuwe functie om extern geld te werven

Voorzitter Peter Vente van Omroep Bo zou bij meer inkomsten graag een betaalde medewerker inzetten voor het zakelijk en beleidsmatig gebied. Nu ontbreken hiervoor de middelen. Zo'n persoon zou dan de voorstellen richting gemeenten voor diverse extra projecten bovenop de reeds bestaande afspraken kunnen initiëren. Ook kan deze persoon meer contacten leggen met het bedrijfsleven via o.m. lokale ondernemersverenigingen.

Vente meldt dat er op dit moment ook te weinig gedaan wordt met zogeheten 'warme contacten' die zijn medewerkers en vrijwilligers al wel hebben met het lokale bedrijfsleven. Overigens hecht Vente eraan te vermelden dat Omroep Bo een groep zeer trouwe adverteerders heeft. Vente ziet ook mogelijkheden voor andere vormen van commerciële inkomsten zoals 'branded content' (advertorials) in reclameblokken en onder de noemer (banner) 'reclame' online.

Op dit moment wordt op provisiebasis dezelfde persoon ingehuurd voor commerciële activiteiten die deze werkzaamheden ook verricht voor RTV Katwijk.

Vente ziet op termijn ook mogelijkheden voor samenwerking op commerciële basis met een uitgever. Hij wil dit wel eerst goed onderzoeken en zich niet meteen afhankelijk maken van zo'n organisatie.

Extra geld uit publiek samenwerking

Hoofdredacteur Ard Zandbergen meldt dat er behalve de coproductieovereenkomst met Noordwijk (en die is niet heel gedetailleerd qua prestatieafspraken) er geen inkomsten gegenereerd worden uit andere betaalde opdrachten voor gemeenten. "In een geval bij de gemeente Teylingen waren we net te laat met aanmelden voor zo'n klus die aansloot bij de communicatie van de gemeente". Ook vindt er geen gestructureerde werving plaats op coproducties betaald door andere publieke organisaties. Er ontbreekt menskracht. Zandbergen ziet bij meer financiering de komst van zo'n betaalde zakelijke

partner als absolute prioriteit. Hij denkt dat er met name ook op het vlak van branded content / advertorials veel kansen liggen voor Omroep Bo. De hoofdredacteur citeert ook één van de pioniers in lokale omroep land die ooit zei dat de eerste persoon die je betaald moet aanstellen een commerciële man / vrouw is.

5.3.6. Samenwerking op niveau *Duin-* en Bollenstreek met RTV Katwijk

De NLPO heeft de *Duin-* en Bollenstreek tot 1 van de ruim 80 streken benoemd waarin streekomroepvorming moet plaats vinden. De streek wordt gezien als een één gebied, één natuurlijke habitat waar inwoners recreëren, sporten, uitgaan, enz. . In dit gebied zijn nu nog twee publieke omroepen actief. Omroep Bo voor de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom. En de andere omroep is RTV Katwijk werkend voor de gemeente Katwijk. Er is een samenwerkingsintentie getekend, er vindt op beperkte schaal samenwerking plaats en er zijn gesprekken gaande over het oprichten van een overkoepelende stichting.

Enthousiasme voor één streekomroep

De gemeentebestuurders van de vier gemeenten, waarvoor Bo werkt, zijn positief over een verdergaande samenwerking tussen Omroep Bo en RTV Katwijk, en de mogelijkheid van gezamenlijke huisvesting. Burgemeester Spruit van Lisse zegt: “werken vanuit één gebouw kan prima, ook vanuit Katwijk. Het gaat mij om ruimte die men in het hoofd moet krijgen”, doelend op de vernieuwingen die volgens haar nodig zijn. In één gebouw of organisatie “ kan er techniek gedeeld worden. De zichtbaarheid moet verder in de diverse gemeenten gerealiseerd worden en dat bereik je o.a. met vrijwilligers ter plekke”. Ook burgemeester van Erk van Hillegom ziet een verdergaande samenwerking en delen van apparatuur zitten. Dat kan volgens hem besparingen opleveren. Over een fusie zegt hij : “Dat moeten ze zelf maar uitzoeken.”

Ook wethouder ter Hark is zeer voor die verdergaande samenwerking. Hij gelooft in de bundeling van krachten. “Die omroep kan dan een mooie verbindende factor zijn op streekniveau, en kan in de verslaggeving mooie koppelingen maken.”

Wethouder van Kempen van Teylingen is ook erg voor intensivering van de samenwerking. Er worden volgens hem in de samenwerking van ‘Bollen5’ (tussen gemeenten) veel thema’s gezamenlijk opgepakt. Om hier goed verslag van te doen is een verdergaande samenwerking of fusie van de omroep belangrijk.

Voorzitter Vente van Omroep Bo zegt inmiddels weer gesprekken te zijn gestart over een overkoepelende organisatie voor Bo en RTV Katwijk. Niet gemakkelijk volgens hem, omdat RTV Katwijk een vereniging is en Omroep Bo een stichting. Hij zou eventueel best in één gebouw gevestigd willen zijn met RTV Katwijk. Hij maakt zich, samen met hoofdredacteur Zandbergen nog wel zorgen over de verschillen van aard van de omroepen. RTV Katwijk is, vanwege de lokale gemeenschap, meer gericht op het uitzenden van religieuze muziek / vieringen dan Omroep Bo. Maar dat valt, volgens de NLPO, op te lossen met differentiering via meerdere kanalen. Voor Zandbergen is ook voor wat betreft de wederzijdse sportprogramma’s op radio wat te zeggen voor twee radiofrequenties, zodat alle wedstrijden aanbod kunnen komen. Maar verder gelooft Zandbergen zeer in samenwerking, en heeft die programmatisch onlangs al plaats gevonden in verslag op tv bij verkiezingsavonden en evenementen.

Samen meer geld uit de markt

Ook wethouder Jacco Knape van Katwijk is zeer voor een samenwerking tussen Omroep Bo en RTV Katwijk, en is voorstander van een fusie. Eén streekomroep

De gemeente heeft net een flink bedrag geïnvesteerd in de verhuizing van RTV Katwijk naar de nieuwe locatie (in het pand van uitgeverij Verhagen).

Hij denkt dat door een intensieve samenwerking of fusie de journalistieke en technische slagkracht van de omroep vergroot zou kunnen worden. Knappe zou het goed vinden als er iemand die boven de partijen staat zou kunnen worden aangesteld om die samenwerking / fusie snel vlot te trekken en te begeleiden. De gemeente Katwijk is bereid daar ook in te investeren.

Na de investering in de studio's / verhuizing houdt het dan waarschijnlijk wel even op voor de gemeente als het gaat om meer betalen dan de nu voorlopig vastgestelde 1,28 per huishouden uit het Gemeentefonds.

Hij denkt dat een verder geprofessionaliseerde omroep voor de totale *Duin-* en *Bollenstreek* een meerwaarde kan hebben, en juist ook in staat is meer geld te genereren uit de markt.

Wat Knappe betreft kan er ook nog goed gekeken worden naar de mogelijkheid om samen te werken met uitgever Verhagen, wat RTV Katwijk nu al voorzichtig doet. (Zie beantwoording deelvraag 2 .) Wethouder Knappe zou graag zien dat hyperlocals uit zijn gemeente en de streek ook gebruik kunnen maken van faciliteiten, zoals die nu gerealiseerd zijn met grote gemeentelijke steun, bij RTV Katwijk. De nieuwe totale omroep voor de *Duin-* *Bollenstreek* zou daarmee ook meer een echte platformorganisatie kunnen worden.

Katwijk wil gezamenlijke aanpak met andere 4 gemeenten

Knappe is bereid middels projectgelden afspraken te maken voor extra financiering voor het werken met burgersverslaggevers vanuit buurten of met vloggers. Ook ziet hij kansen in extra financiering uit gelden als de economische agenda of andere gemeenschappelijke zaken.

Knappe zou graag op korte termijn samen met zijn collega-portefeuillehouders uit de *Bollenstreek* in overleg gaan om de samenwerking Omroep Bo / RTV Katwijk tot streekomroep en mogelijke fusie gezamenlijk te bespreken, en dan ook een gezamenlijk beleid als gemeenten op dit punt te ontwikkelen / voeren.

RTV Katwijk wil snel samenwerken

Naast vestiging in het pand waar ook Verhagen gezeteld is, is RTV Katwijk, volgens voorzitter Meijvogel, ook een meer inhoudelijke samenwerking gestart met de uitgever van huis-aan-huisbladen. Onduidelijk is op dit moment of deze samenwerking getoetst / gemeld is bij het Commissariaat voor de Media. Op het moment van het interview, was men "er nog mee bezig". Met deze samenwerking met de uitgever en het betrekken van een nieuwe locatie zijn twee van de drie vastgestelde prioriteiten uit het beleidsplan van RTV Katwijk gerealiseerd. Het derde punt is de samenwerking met Omroep Bo. Hierover zijn inmiddels weer gesprekken gestart.

Meijvogel kent de opvatting bij Omroep Bo dat het vanwege de meer religieuze aard van RTV Katwijk ingewikkeld zou zijn om samen te werken. Hij zegt erg te geloven in de gezamenlijke journalistiek slagkracht, en dat er oplossingen zijn voor de verschillen. Hij zou graag zien dat Omroep Bo ook in hun nieuwe gebouw zetelt, zodat de samenwerking geïntensiveerd kan worden of er een fusie kan plaats vinden.

5.4. beantwoording van deelvraag 4

Wat kunnen Bo en de betrokken gemeenten leren van ervaringen van innovatieve streekomroepen in andere streken ?

De lokale en streekomroepen in Nederland kennen een aantal voorlopers. Met een aantal vertegenwoordigers van 4 van deze streekomroepen, en dan met name die waarvan Omroep Bo in de huidige situatie iets kan leren, is gesproken in diepte-interviews.

5.4.1. De Westlandse Omroep Stichting (WOS Media)

De WOS werkt voor de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Maasluis en Hoek van Holland, samen zo'n 168.000 inwoners. Volgens directeur Aart Den Haan heeft de omroep 10 mensen in vaste dienst en 100 vrijwilligers.

De WOS ontvangt aan basisbekostiging van de verschillende gemeenten gebaseerd op de 1,28 euro, 80.000 euro. De begroting van de omroep bedraagt bijna een miljoen euro. Dat betekent dat de omroep aan extra-prestatieafspraken en commerciële activiteiten meer dan 900.000 euro uit de markt haalt.

Allereerst dragen de gemeenten bovenop de basisbekostiging nog eens 200.000 euro bij. In de prestatieafspraken die hierbij horen, staan dan o.m. bepaalde evenementen / bijeenkomsten waarvan video-opnames gemaakt worden. Eén keer per kwartaal is er ambtelijk overleg met alle gemeenten en als er wensen zijn om ook nog andere zaken vast te leggen dan zijn afgesproken, worden daar nieuwe afspraken over gemaakt en betaalt de betreffende gemeente een extra bijdrage.

Daarnaast maakt de WOS veel producties betaald door publieke organisaties zoals theaters en welzijnsinstellingen. Gemeenten vragen niet om bereikcijfers, maar partners en gemeenten weten dat zij een goed bereik hebben. De WOS zet niet in op kleine winkels / bedrijven maar grote ketens voor reclame en heeft samenwerking met het MKB en andere ondernemersverenigingen. De omroep is ook partner in manifestaties die door MKB (en ook andere samenwerkingsorganisaties) georganiseerd worden. (Bijvoorbeeld : Ondernemer van het jaar-verkiezing).

De omroep volgt heel goed alle gemeenteraden. Den Haan vraagt zich af of alle kijkers/luisteraars/volgers dat altijd even interessant vinden, maar de raden / colleges zijn trots op hun streekomroep en dragen dat ook uit. De WOS heeft een groot bereik op radio, tv, social media en web.

De Omroep heeft 1 fulltime verslaggever van Omroep West op de redactie werken, die in dezelfde constructie als bij Omroep Bo functioneert onder de hoofdredactie van de streekomroep.

Naast de directeur is er nog een medewerker bijna fulltime bezig met zakelijke en cofinancieringsafspraken. Ondernemende types op deze post zijn van importantie volgens Den Haan. Daarnaast vindt het hij van groot belang aan marketing te doen en overal zichtbaar te zijn.

Er zijn veel voetbalverenigingen die zelf de wedstrijden filmen en aanleveren maar een model voor storytelling door verenigingen ziet hij niet zitten. Kost te veel tijd en energie en levert te weinig op. Verder sluit zijn omroep continue aan bij maatschappelijk acties in de gemeenschappen, en is daarin ook partner (voor kankerbestrijding bijvoorbeeld).

Door de radio wat hipper en strakker te programmeren zijn er ook meer jongere radiovrijwilligers bijgekomen. En de samenwerking met de uitgever van huis-aan-huisbladen gaat niet verder dan een barter-deal (Uitruil van advertenties.).

5.4.2. OPEN Rotterdam

OPEN Rotterdam is de streekomroep voor Rotterdam, een gemeente met 640.000 inwoners. OPEN is samen met Regio 8 uitgeroepen tot Omroep van het jaar 2017 i.v.m. de innovatieve wijze van werken. De omroep heeft geen mensen in dienst maar heeft zo'n 6 fte beschikbaar voor freelancers (waarvan er zo'n 20 actief zijn voor OPEN), huurt nog extra in als er projecten gerealiseerd dienen te worden, en zijn er zo'n 25 vrijwilligers betrokken. De omroep ontvangt volgens hoofdredacteur Celeste Boddaert aan basisbekostiging 400.000 euro (vanuit het gemeentefonds). Ook geeft de omroep dit jaar nog uitvoering aan de zogeheten Mediaregeling waarin door de gemeente 150.000 euro beschikbaar is gesteld voor ideeën voor journalistieke / culturele projecten in te dienen door freelancers, productiebedrijfjes en /of individuen. (Was de voorgaande jaren nog 300.000 euro per jaar). Die gerealiseerde projecten dienen via de kanalen van OPEN Rotterdam gepubliceerd worden. Daarnaast haalt de omroep zo'n 250.000 tot 300.000 euro uit de markt, een onderdeel daarvan zijn projectfinancieringsafspraken met de gemeenten op specifieke thema's als voeding bij ouderen en mantelzorgers.

Ook heeft de omroep samenwerking met o.m. de Erasmusuniversiteit en een groot aantal andere publieke organisaties om samen content te produceren.

OPEN zet minder in op echte reclame-inkomsten maar veel meer op 'branded content'(advertorials) vanuit bedrijven, en de werving van fondsen. Samen met o.m. de hyperlocal Vers Beton en Investico kregen zij een bijdrage van het Stimuleringsfonds voor onderzoeksjournalistiek. OPEN Rotterdam heeft een afwijkende inhoudelijke visie. De omroep wil aanvullend zijn aan alles wat regionale omroep, kranten en streekbladen al publiceren over de stad. Zij maken eigen hyperlokale nieuwsverhalen die nog niet worden verteld, diep uit de wijken. Dat doen zij aan de hand van 4 voor de stad belangrijke gedefinieerde thema's. 'Social en online first' is het devies, en verhalen worden vaak gemaakt met smartphones. Dit alles met een strakke contentplanning en meer kanaalspecifieke content. Jonge stagiaires maken Instastories onder begeleiding. OPEN heeft een groot bereik op alle social mediakanalen. Naast de inzet van de eigen verslaggevers werkt OPEN Rotterdam met vrijwillige vloggers die, aangestuurd door de redactie, journalistieke vlogs maken.

Ook zijn er zogeheten MoRe-projecten, met vrijwillige jonge mobiele verslaggevers die m.b.v. de smartphone-videoverhalen vertellen over wijken of per thema onder leiding van de redactie, op basis van een extra financiering van een overheidspartner voor maatschappelijke dienstplicht.

OPEN heeft relatief veel jonge vrijwilligers en medewerkers omdat talentontwikkeling (evenals diversiteit) ook een speerpunt is. Zij bieden die jonge vrijwilligers een meer flexibele wijze van samenwerken. Er is een samenwerking met de regionale omroep RTV Rijnmond waarmee content wordt uitgewisseld. OPEN werkt samen met hyperlocal organisatie Vers Beton, een journalistiek site met vooral vrijwilligers over de stad. Hoofdredacteur gelooft minder in samenwerkingsmodel met verenigingen die eigen verhalen produceren.

5.4.3. ZuidWest TV

ZuidWest TV is de streekomroep voor 3 gemeenten in Zuid-West Brabant; Bergen op Zoom, Roosendaal en Woensdrecht. Er zijn 3,5 fte betaalde krachten en zo'n 130 vrijwilligers actief. De omroep ontvangt, volgens directeur Maarten van den Boom, zo'n 100.000 euro bekostiging op basis van de ruim 78.000 huishoudens in het gebied. Daarnaast haalt de omroep zo'n 150.000 euro extra binnen aan inkomsten. ZuidWest TV heeft geen prestatieafspraken met de gemeenten voor extra bijdragen. Wel zijn er coproductie-overeenkomsten die per gemeente weer verschillend zijn, en ook verschillende onderwerpen gaan. Zo maakt ZuidWest TV in opdracht van gemeenten programma's over re-integratie, duurzaamheid, enz.. Alle betaalde personeelsleden doen aan coaching van de

vrijwilligers omdat dat volgens hem erg belangrijk is voor de samenhang en de samenwerking in de organisatie.

ZuidWest TV werkt niet met aparte deelredacties voor Roosendaal, Woensdrecht en Bergen op Zoom. Ook zijn er niet uit alle gemeenten even veel vrijwilligers actief. Volgens de directeur is dat ook niet noodzakelijk. Waar hij wel voor zorgt is dat de omroep en de vrijwilligers constant zichtbaar aanwezig zijn in de lokale gemeenschap van de drie gemeenten. Hij zegt dat vrijwilligers uit Bergen op Zoom met net zoveel liefde in Woensdrecht aan het werk zijn, en verhalen maken.

ZuidWest TV werkt nauw samen met een media-opleiding op MBO-niveau en trekt binnenkort zelfs in het zelfde gebouw. Zij kunnen dan van alle faciliteiten gebruik maken. Ook maken de MBO-studenten nu al producties voor de Omroep. De studenten komen op deze wijze in aanraking met het mediabedrijf, maar juist ook de ouders en grootouders willen de prestaties van hun (klein-)kinderen volgen. Ook maken ze producties voor andere scholen, en ook daarvan willen de familieleden de programma's zien. Zij stemmen dan af op ZuidWest TV of checken de content online bij ZuidWest TV. Dus de samenwerking met het onderwijs heeft een groot effect. Daarnaast zijn er ook veel stagiaires van de opleiding bij Zuid-West TV te vinden. Er is geen gestructureerde samenwerking met Omroep Brabant. ZuidWest TV levert af en toe materiaal aan hen, en Omroep Brabant wil binnenkort met hen spreken over een meer gestructureerde samenwerking.

5.4.4. Regio 8

Regio 8 is de omroep voor een drietal gemeenten in de Achterhoek (Doetinchem e.o.) met in totaal 138.000 inwoners. Regio 8 is samen met OPEN Rotterdam uitgeroepen tot Omroep van het jaar 2017 omdat de omroep een voorbeeld is bij de streekvorming. Volgens directeur Peter Berendsen ontvangt Regio 8 uit de bekostiging op basis van de 1,28 euro per huishouden uit het gemeentefonds 71.000,-- euro van de gemeenten. Twee gemeenten dragen hier bovenop samen voor 183.000,-- euro extra bij aan de omroep. Hiervoor zijn prestatieafspraken gemaakt maar die gaan alleen maar over vrije nieuwsgaring. Dus niet over coproducties op specifieke thema's. Daarnaast haalt de omroep nog eens 500.000 euro aan inkomsten uit de markt. Deze bestaan uit reclame-inkomsten en uit coproducties betaald door publieke partners in de regio.

Een groot deel van die commerciële inkomsten komt uit radio. De omroep beschikt over radiocijfers uit onderzoek en gebruikt die bij verkoop. Op de website is Regio 8 nu ook begonnen met het inzetten van zogeheten 'prerolls' (reclame voor video's met nieuws en informatie.).

De omroep heeft 7 fte, waarvan 5 redacteurs. Anderhalve fte houdt zich bezig met het werven van extra inkomsten voor de omroep, waaronder de directeur. De omroep heeft de ambitie uit te groeien tot een streekomroep voor 9 gemeenten in de streek. Regio 8 heeft een groot bereik op radio, tv, web en social media. Berendsen zegt dat een groot deel van de bezoekers tussen de 18 en 35 jaar oud is. De omroep heeft een samenwerking met een groot aantal onderwijsinstellingen en biedt dan ook plaats aan een groot aantal stagiaires. De omroep leidt dus ook jong mensen op.

Regio 8 heeft een samenwerking met Omroep Gelderland. De regio-omroep betaalt 1 fte van de redactie van Regio 8, en mag daarvoor alles items en berichten van de streekomroep delen. Een eerdere samenwerking met Dagblad de Gelderlander is door de samenwerking met de regionale omroep wat bekoeld. Regio 8 werkt alleen met hyperlocals samen die aan 112-nieuws doen. Zij leveren materiaal aan bij Regio 8.

5.5. beantwoording van deelvraag 5

Wat is de visie van een aantal stakeholders op streek- en landelijk niveau ?

5.5.1 Landelijke stakeholders

NLPO en VNG vinden dat de huidige bekostiging via het gemeentefonds niet voldoende is voor een streekomroep om het Lokaal Toereikend Media-aanbod te realiseren.

Daarom hebben ze samen bij de minister voorgesteld dat naast het bedrag van 1,28 euro per huishouden, dat nu via de gemeente vanuit het gemeentefonds komt, voor iedere streekomroep een vaste voet van 375.000 euro vanuit de rijksoverheid beschikbaar te stellen. Daarnaast dient een omroep 40 procent van het budget zelf uit de markt te halen. Er is een voorstel gedaan om een pilot te gaan doen met 15 streekomroepen, en zeer waarschijnlijk behoort Omroep Bo ook tot die 15 omroepen.

Met deze kennis zegt Toos Bastiaansen, accountmanager van de Nederlandse Lokale Publieke Omroep (NLPO): "Als je zo naar Omroep Bo als streekomroep kijkt, dan is er voor de komende periode natuurlijk extra publiek geld nodig om aan Lokaal Toereikend Media-Aanbod te realiseren. Hun begroting van zo'n 70.000 euro aan basisbekostiging en zo'n 150.000 euro in totaal, komt nu niet in de buurt van wat noodzakelijk is om goed aan de wettelijke eis te voldoen, en je publieke taak naar behoren uit te voeren. Daar moet dus wel wat bij de komende periode".

Geen verlengstuk gemeentelijk communicatiebeleid

Voor de NLPO is de journalistieke onafhankelijkheid van een omroep (zoals ook vastgelegd in de wet en regelgeving) een groot goed. De organisatie adviseert gemeenten die extra bedragen beschikbaar stellen ervoor te zorgen dat voor de prestatiecontracten die hierbij gesloten worden, alleen algemene afspraken te maken over bijvoorbeeld het aantal te realiseren verhalen uit een gemeente of over een journalistiek vernieuwende aanpak, en ervoor te zorgen dat de streekomroep in deze prestatiecontracten geen verlengstuk wordt van een gemeentelijke afdeling communicatie wordt. "Je mag als omroep in zo'n prestatiecontract ook afspreken dat je een jongere doelgroep via Facebook of Instagram zal bereiken", zegt Michael Wesselink, ook accountmanager bij de NLPO.

De coproductie-overeenkomst die hiervoor wordt gehanteerd, is volgens Toos Bastiaansen getoetst door het Commissariaat voor de Media en goed bevonden.

Het is de visie van de NLPO dat je als streekomroep voor een niet te groot deel afhankelijk moet zijn van dit soort contracten. "En gemeenten moeten zich realiseren dat een streekomroep in eerste instantie een journalistiek medium is en dat het soms ook gebruikt kan worden als een communicatiekanaal", zegt Bastiaansen.

De NLPO is voorstander van de samenwerking met de regionale omroep maar de wederkerigheid moet goed geregeld zijn. Het liefst ziet de NLPO dat een regionale omroep betaalt voor een item dat ze overnemen van Omroep West. Maar omroep West die in feite voor 2 of drie dagen een verslaggever levert aan Omroep Bo (die werkt onder de verantwoordelijkheid van de hoofdredacteur van Omroep Bo) kan ook kan men ook ondersteunen.

Samenwerking

NLPO is wel groot voorstander van de samenwerking met hyperlocals , zo zegt Bastiaansen. “Publieke omroep en hyperlocals met een publiek doel kunnen elkaar versterken. Prima als de streekomroep die ook een podium biedt”. En wat betreft de inhoudelijke samenwerking met een huis-aan-huisblad of regionale krant, weet Toos Bastiaansen dat het erg lastig is: “Publiek-private samenwerking is aan veel regels gehouden maar niet onmogelijk. Zo werkt de lokale omroep 1Twente al meer dan 3 jaar succesvol samen met Tubantia. Maar om aan dit soort samenwerkingsverbanden te beginnen moet je als lokale omroep zelf ook al sterk in de schoenen staan.”

5.5.2. Omroep West

Omroep West werkt via het Regionaal Nieuws Netwerk samen met een aantal streek- en lokale omroepen in het Noordelijk deel van Zuid-Holland. Dat is onder meer het geval met Unity, Studio Alphen, de WOS en sinds enkele maanden ook Omroep Bo.

Henk Ruijl is hoofdredacteur van Omroep West en Brian van der Bol is verslaggever bij Omroep West, en coördineert de samenwerking. West stationeert nu voor 2 dagen (groeit later naar 3) een verslaggever op de redactie van Omroep BO in Noordwijk. Deze verslaggever werkt onder leiding van de hoofdredacteur van Omroep Bo aan verhalen die door Omroep Bo en door Omroep West worden geproduceerd. En daarnaast mogen beide omroepen alle content van elkaar gebruiken en overnemen. Voor Omroep Bo betekent dit een substantiële uitbreiding van de redactie met een betaalde kracht voor 2 (3) dagen per week. West maakt gebruik dus van de kennis en het netwerk van Omroep Bo en stelt daar tegenover: de verslaggever, een aantal trainingen en workshops voor de vrijwilligers van Omroep Bo en een auto die gebruikt kan worden.

Op de vraag waarom Omroep West niet gewoon tegen betaling onderwerpen van Omroep Bo overneemt antwoordt Brian van der Bol : “Dat de meeste items, ook bij andere streekomroepen, daarvoor niet goed genoeg zijn”. Het is dus volgens West een kwaliteitsargument en geen kostenargument. “Daarnaast geven we nu vrijwilligers bij Bo eigenlijk ook een soort training on the job”.

Eigen nieuws maken

Omroep West is tot nu toe tevreden over de samenwerking met Omroep Bo, maar doordat de hoofdredacteur van Bo het veel te druk heeft, verloopt het niet altijd even goed, als dus van der Bol. Hoofdredacteur Henk Ruijl is niet zo zeer op zoek naar agenda-nieuwsitems maar wil graag vanuit de Bollenstreek samen met Omroep Bo eigen nieuwsverhalen brengen. “Liever betere unieke items dan veel items”, zegt Ruijl. Zijn omroep betaalt de samenwerking nu uit een subsidie van het Stimuleringsfonds van de Journalistiek. Maar als deze subsidie over is, wil hij geld vrijmaken om deze werkwijze, ook met Omroep Bo, door te zetten omdat dit nu geheel de visie van West vertegenwoordigt.

West vermeldt de verhalen op de site als een bericht van mediapartner Omroep Bo, wil vanaf nu ook op Tv bij uitzending via het kanaal van West “Bron Omroep Bollenstreek” in beeld brengen, en er wordt in de streek gewerkt met een ‘plopkap’ met beide logo’s.

De samenwerking is vooralsnog niet op commercieel gebied, maar ook voor commerciële mensen van Bo zijn er mogelijk binnenkort een aantal workshops te volgen. West is een voorstander van verder samenwerking op streekniveau met RTV Katwijk.

Hoofdredacteur Ruijl vindt ook de samenwerking met de hyperlocals waar dat mogelijk is van belang voor de journalistiek berichtgeving.

5.2.3. Lokale stakeholders

Een belangrijk punt voor een streekomroep is de maatschappelijke verankering. Die kan o.m. worden gerealiseerd door samenwerking met publieke partijen, en voorts ook in een zakelijke samenwerking met commerciële partijen. Daarom is een aantal vertegenwoordigers van hyperlocal sites en pagina's (zowel met een publieke als commerciële achtergrond), onderwijs, bedrijfsleven en uitgevers van lokale streekbladen kort om hun visie op (mogelijke) samenwerking met Omroep Bo gevraagd.

Onderwijs

Vanuit het middelbaar onderwijs in de Bollenstreek is veel belangstelling voor een (mogelijke) gestructureerde samenwerking met Omroep Bo. Rector/ directeur Cees Slats van het Teylingen College zegt nu al regelmatig samen te werken met Omroep Bo. De omroep publiceert beeldmateriaal over culturele activiteiten dat gemaakt is door de zogeheten 'mediagroep' al geregeld. Slats zegt dat zijn college ook open staat voor voorbereiding en verdere structurering van die samenwerking. Dat zou kunnen gaan om een gezamenlijk project van Omroep Bo en de school in zogeheten plusklassen in het jaar voor het examenjaar waarin leerlingen op een verantwoorde wijze zelf vlogs leren maken die dan weer bij de omroep worden gepubliceerd. Ook denkt Slats aan een rol voor Omroep Bo in de verplichting voor de MAVO om een praktijkgericht vak te geven. Dat kan volgens hem binnen ict dan ook gaan om leren filmen, monteren, journalistiek bedrijven, enz.. Slats zou hierover graag met de omroep in gesprek willen.

Ook Johan van der Plas, bestuurder/rector van het Northgo-college laat weten veel belangstelling te hebben voor een gestructureerde samenwerking. Zijn school is groot voorstander voor werken met lokale partners. Op incidentele basis is er al samenwerking met Bo. Met name voor de richting Media- en Design ziet hij kansen voor een verdergaande samenwerking, maar ook voor 3 MAVO en 4 HAVO, en tevens gastdocentschappen ziet hij mogelijkheden.

Ondernemers

Vanuit de geraadpleegde bestuurders van ondernemersverenigingen wordt gemeld dat men Omroep Bo vanzelfsprekend kent en ook regelmatig bemiddelt om gasten van het bedrijfsleven te leveren voor programma's. Maar opvallend is dat er, voor zover bij hen bekend is, er nauwelijks leden adverteren bij Omroep Bo. Ook zeggen twee van de drie geraadpleegde bestuurders af en toe Omroep Bo op tv te bekijken, zelden naar de radio te luisteren, en heel af en toe via social media nieuws te raadplegen. Ook een tweetal bestuurders geeft aan open te staan voor een gesprek met Omroep Bo over wat de organisaties voor elkaar zouden kunnen betekenen. Een van de bestuurders geeft als suggestie voor Bo nog om informatie via podcasting aan te bieden.

Hyperlocals

In alle gemeenten van de Bollenstreek zijn zogeheten hyperlocals actief.

Een aantal heeft een commerciële achtergrond en een aantal een publieke. Voor de publieke Omroep Bo ligt samenwerking met publieke hyperlocals meer voor de hand, en is wettelijk eenvoudiger dan met commerciële partijen. Blik Op Noordwijk, en ook de andere 'Blikken ...', zijn commercieel. Zij verdienen geld met de berichtgeving. Gidie Vogels is eigenaar van het concept 'Blik op ...' in Nederland. Hij ziet geen mogelijkheden voor samenwerking met Omroep Bo, die hij als concurrent en collega's ziet. Vogels weet met zijn Blikken veel mensen uit de gemeenschap te trekken door snel te publiceren, over ook '112-nieuws', en verschillende zaken zoals familieberichten gratis aan te bieden. Social media gebruikt hij om te linken naar de site waar hij middels advertenties geld verdient.

In Hillegom is Barry Out met 9 vrijwilligers actief voor Hillegom Online. De website trekt een groot aantal bezoekers en op Facebook zijn er 2900 volgers. Zijn organisatie is een stichting met een publieke doelstelling. Zij maken berichten, plaatsen foto's en soms video's over Lisse. Ook leden van de community plaatsen verhalen en foto's. Hij en zijn collega's staan open voor gesprekken over samenwerking met Omroep Bo. Een collega van hem heeft eerder ook als vrijwilliger voor Omroep Bo gewerkt. Out ziet mogelijkheden voor doorlinken van berichten en het delen van content. Hij denkt dat publieke organisaties elkaar kunnen versterken.

'Je bent een Lisser als ...' is de door Chris Balkende gerunde Facebookpagina voor Lisse, een community met ruim 11.000 leden. Hij heeft ook een publieke doelstelling. Ook zijn community is actief in het plaatsen van foto's e.d.. Ook hij staat open om te spreken met Omroep Bo over bepaalde vormen van samenwerking zoals het delen van content.

Dat geldt ook voor de Facebookpagina 'Je bent een Zilker als ...' gemaakt door Fred Bakker. Hij heeft 1600 leden. Bakker is als vrijwillig fotograaf ook actief voor Omroep Bo. Ook hij wil praten over vormen van samenwerking.

Uitgever Verhagen

Uitgevers van huis-aan-huis-bladen in de streek zijn meestal op inhoudelijke gronden een concurrent van de streekomroep. RTV Katwijk is een voorzichtige samenwerking begonnen met uitgever Verhagen, en in andere streken is er vaker sprake van een samenwerking tussen een publieke omroep en een uitgever. Dirk Bouwman is directeur bij Verhagen, uitgever van huis-aan-huisbladen in de streek. Zijn streekbladen verschijnen in een oplage van 90.000 (incl. Katwijk). De website 'Alles over Katwijk' heeft nu 20.000 unieke bezoekers per week en als er live-streams van evenementen zijn soms wel 20.000 bezoekers per dag. Dit concept gaat de uitgever ook in andere gemeenten hanteren. Op Facebook heeft de uitgever bij elkaar opgeteld ook een groot bereik en daar vindt vooral het linken naar berichten op de website plaats.

RTV Katwijk is zich nu aan het vestigen in hetzelfde gebouw als Verhagen (overigens niet de verhuurder en eigenaar naar het pand, volgens Bouwman), waar splinternieuwe studio's zijn gebouwd m.b.v. financiering door de gemeente Katwijk.

Bouwman ziet verschillende mogelijkheden voor samenwerking met RTV Katwijk : een journalistiek inhoudelijke en mogelijk ook een commerciële (advertenties / reclameverkoop).

Met de journalistiek inhoudelijke samenwerking wordt nu voorzichtig gestart. Er blijft volgens Bouwman sprake van gescheiden redacties, alleen af en toe is er een vorm van samenwerking. Men is nog bezig met de toetsing hiervan door het Commissariaat voor de Media.

Bouwman zou het een goede ontwikkeling vinden als Omroep Bo en RTV Katwijk nauwer gaan samenwerken als omroep voor de hele Duin- en Bollenstreek. Hij heeft al eerder gesproken met het bestuur en leiding van Omroep Bo over de vraag of zij zich ook zouden willen vestigen in hetzelfde gebouw. Er is nog ruimte en Omroep Bo heeft dan de mogelijkheid om ook de studio's van RTV Katwijk te gebruiken. Bouwman staat ook open voor een mogelijke inhoudelijke samenwerking met Omroep Bo.

Ook commerciële samenwerking, verkoop van advertentie/spots door Verhagen voor Omroep Bo , voor zover is toegestaan in de regelgeving, behoort tot de mogelijkheden. Bouwman zou samen met het bestuur van Omroep Bo en alle portefeuillehouders wel een keer om tafel willen over alle mogelijkheden, zo meldt hij.

Uitgever Buijze Pers

Hans Buijze is directeur van Buijze Pers. Zijn streekbladen komen uit in een oplage van 180.000 in de Duin- en Bollenstreek e.o.. Hij meldt dat zijn organisatie de visie heeft niets online en niets op social

media te doen. De inkomsten worden volgens hem verdiend met de advertenties in de bladen. Hij zegt nu al constant in de kosten te moeten snijden, en online werk levert niets op. Buijze zegt in een ver verleden wel eens met Bo (of een voorloper) te hebben samengewerkt maar dat leverde de uitgever te weinig voordeel op.

Buijze ziet ook nu geen mogelijkheden voor de samenwerking met Omroep Bo. Dit geldt voor zowel inhoudelijke samenwerking als commerciële samenwerking. Een pand delen zou nog kunnen. Hij zegt dat een samenwerking nu alleen maar voordelen voor omroep Bo zou hebben.

Over de drie aanbevelingen uit het onderzoeksrapport van de Provincie Zuid-Holland ziet hij mogelijk alleen iets in het samenwerken rondom / aangeleverd krijgen van mogelijke journalistieke halffabricaten.

6. Conclusies

In dit hoofdstuk worden de conclusies per deelvraag geformuleerd en daarna wordt het antwoord op de centrale vraag beschreven.

6.1 Conclusie deelvraag 1 :

Wat is de huidige situatie van Omroep Bo ?

De **financiële situatie bij Omroep Bo is zeer zorgelijk** te noemen. Er is een terugloop van inkomsten op diverse vlakken. De basisbekostiging vanuit de 4 gemeenten voor Omroep Bo uit het gemeentefonds bedraagt ruim 71.000 euro.

Er is voor Omroep Bo mogelijk nog 35.000,-- euro aan extra bedragen beschikbaar uit de coproductie-overeenkomst met Noordwijk. En de gemeente Teylingen heeft nog eens 20.000,-- euro beschikbaar, onder voorwaarde dat Omroep Bo en de gemeente een prestatieafspraken sluiten. In totaal is er dus 55 duizend euro extra beschikbaar voor Omroep Bo boven op het bedrag uit de basisbekostiging. Ook de inkomsten die Omroep Bo zelf verwerft uit markt zijn de afgelopen jaren flink gedaald.

Omroep Bo heeft maatregelen moeten nemen en minder personeel kunnen inzetten. Dit heeft meteen gevolgen voor de programmering (er zijn programma's geschrapt) en de verslaggeving van de raadsvergaderingen in Lisse en Hillegom, de gemeenten die geen extra bijdrage ter beschikking stellen.

In heel Zuid-Holland verkeren lokale media in een slechte financiële situatie, zo blijkt uit een onderzoek van de Universiteit van Leiden in opdracht van de Provincie Zuid-Holland. Er zijn minder reclame-inkomsten voor de lokale media. Ook Omroep Bo merkt dit dus aan den lijve, en is dus geen uitzondering onder de lokale mediaorganisaties. De onderzoekers van de Universiteit van Leiden stellen voor dat de Provincie de lokale journalistiek zal ondersteunen, door óf voor de grootste redactie in een gemeente één FTE te financieren, een regionaal mediacentrum te creëren dat journalistiek halffabricaten voor alle lokale media maakt, of een provinciaal mediafonds in het leven te roepen waar subsidies voor projecten kunnen worden aangevraagd die via een lokaal medium gepubliceerd dienen te worden.

Wat betreft ontwikkelen van **een gezamenlijke visie** en gezamenlijk optrekken van de **4 gemeenten** Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom als het gaat om het ontwikkelen van beleid en financiering betreffende Omroep Bo, kan worden gezegd dat hier, voor zover de onderzoeker bekend, tot december 2018 **nauwelijks sprake van is**.

Omroep heeft Bo heeft **niet de beschikking over kijk- en luistercijfers voor tv en radio**. De kosten voor zo'n onderzoek zijn voor de omroep op basis van het huidige budget niet betaalbaar.

De inhoud van de **content** (programma's, webberichten, social mediaposts) van **Omroep Bo blijkt actueel te zijn, maar ook vaak institutioneel**, (gebaseerd op agendanieuws en persberichten) en er blijkt **weinig interactie** met het publiek plaats te hebben. Ook lijkt er geen echt (effectief) social mediabeleid te zijn. En het bereik op social media groeit op enkele kanalen langzaam maar is beperkt, afgezet tegen het aantal inwoners van de streek. En het aantal bezoeken aan de website is licht afgenomen.

Omroep Bo werkt sinds enkele maanden **samen met Omroep West** waardoor er nu 2 dagen per week op de redactie een Omroep West verslaggever werkt, en de redactie **meer actuele content** kan realiseren.

De omroep heeft een samenwerkingsovereenkomst met RTV Katwijk. Er worden enkele programma's uitgewisseld, maar er is tot nu toe **geen voortgang** bereikt in de afspraken om te komen tot **één organisatie of koepelorganisatie voor streekomroep** voor de totale Duin- en Bollenstreek.

Uit een recent onderzoek van DVJ Insights in opdracht van de NLPO naar het bereik (van een aantal koplopers) bij de streekomroepen in Nederland en de redenen waarom gebruikers deze media raadplegen, blijkt dat **omroepen een derde van Nederlanders bereiken**. Daarnaast blijken informatieve en emotionele behoeften de beweegredenen te zijn om op de lokale /streekomroep af te stemmen of deze te volgen.

Algemeen kan dus worden gesteld dat Omroep Bo financieel in zwaar weer zit (zoals meerdere lokale media) en als gevolg van het beperkte budget weinig inzicht heeft in het bereik. Qua content en social mediabeleid kan er op een aantal punten nog veel progressie worden geboekt. En de samenwerking met RTV Katwijk om te komen tot één organisatie voor een streekomroep heeft behalve incidentele samenwerking (voor zover bekend) nog niet veel resultaat opgeleverd.

6.2. Conclusie deelvraag 2 :

Wat zijn de formele eisen en afspraken waaraan Bo en de gemeenten gebonden zijn ?

In de wet staat (samengevat) dat de gemeenten verantwoordelijk zijn voor het financieren van een streekomroep als Omroep Bo op een zodanige wijze dat op lokaal niveau een toereikend aanbod kan worden voorzien en continuïteit van de bekostiging is gewaarborgd. De Nederlandse Lokale Publieke omroep (NLPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) hebben bij de vorming van streekomroepen beschreven wat dit lokaal toereikend media-aanbod (LTMA) inhoudt.

Gemeenten in de Bollenstreek lijken gezamenlijk nu niet aan deze eis, de streekomroep in staat stellen om het LTMA te bieden, te kunnen voldoen. Dat behoeft enige uitleg.

Dit probleem ligt voor een deel buiten de gemeenten, maar de gemeenten hebben de mogelijkheid er iets aan te doen.

Uit de normbegroting voor een streekomroep en het voorstel dat de VNG en NLPO aan de minister hebben gedaan, blijkt dat er meer publiek geld (van de overheid) noodzakelijk is dan nu beschikbaar wordt gesteld voor het voldoen aan de wettelijke taak als streekomroep. Er zou structureel 375.000 euro per streekomroep per jaar via het Rijk moeten komen, boven op het bedrag van 1,28 euro uit het Gemeentefonds. De VNG en NLPO willen na, uit uitbrengen van een door de minister OCW gevraagd advies op dit punt, zo snel mogelijk met grotere budgetten een pilot starten onder 15 koplopers. (Omroep Bo behoort samen met RTV Katwijk als streekomroep voor de Duin- en Bollenstreek zeer waarschijnlijk ook tot deze koplopers, mits zij aan eisen voldoen.) Deze streekomroepen zouden dan, om aan hun wettelijke plicht te kunnen voldoen, een budget krijgen dat bestaat uit 375.000,-- euro vanuit het Rijk plus het bedrag gebaseerd op 1,28 euro per huishouden dat uit het gemeentefonds via de betreffende gemeenten komt (voor Omroep Bo is dat bedrag ruim 71.000,-- euro) en de omroep heeft dan als taak om zelf nog 40 procent uit de markt te halen

Maar omdat het hier om geld voor de totale streekomroep gaat, moeten ook de bedragen van RTV Katwijk daarbij opgeteld worden.

Het bedrag dat noodzakelijk is om aan de wettelijke eis LTMA te voldoen :

Bijdrage vanuit gemeentefonds Omroep BO -----	71.000 -- euro
Bijdrage vanuit gemeentefonds RTV Katwijk -----	33.324,-- euro
Bijdrage vaste voet vanuit het Rijk-----	375.000,-- euro
Maakt een totaal aan overheidsgeld van -----	479.324,-- euro

Plus daarbij reclame-inkomsten beide omroepen

(VNG en NLPO gaan uit van 40% van overheidsbedrag)---191.730,-- euro *

Brengt het **totaal budget van de streekomroep op -----671.054,-- euro**

*(*Hieronder vallen ook de 35.000,-- euro die door de gemeente Noordwijk in prestatiecontracten is vastgelegd en de 20.000 euro die de gemeente Teylingen nog beschikbaar om bij prestatieafspraken uit te keren.*

Buiten beschouwing is gelaten dat de gemeenten Katwijk, Hillegom en Lisse ook nog prestatieafspraken zouden kunnen maken en het totaalbedrag nog kan oplopen.)

Gesteld kan dus worden dat dit totaalbedrag noodzakelijk is om volledig aan het LTMA te kunnen voldoen.

Omroep Bo heeft zelf aangegeven nu niet aan het LTMA te kunnen voldoen vanwege een tekort aan middelen. Een legitieme constatering dus op basis van het bovenstaande.

Met de ruim 71.000 euro voor Omroep Bo namens de gemeenten op basis van het bedrag uit het Gemeentefonds van 1,28 euro per huishouden, en zelfs met de extra middelen op basis van de prestatiecontracten van Noordwijk en mogelijk ook Teylingen, wat een totaal budget uit publieke

middelen van 126.000 euro zou opleveren, komt Omroep Bo dus niet in de buurt van de middelen die nodig zouden zijn voor het uitvoeren van de wettelijke taak.

Samen met RTV Katwijk op streekomroepniveau voor de hele Duin- en Bollenstreek, is er een budget vanuit Gemeentefonds 104.792 euro, en met alle prestatieafspraken en marktinkomsten is er een nu een totaalbedrag van **221 723 euro totaal beschikbaar voor de streekomroep van de gehele Duin- en Bollenstreek**. (Zonder nog eventuele prestatieafspraken van Hillegom, Lisse en Katwijk). Nog lang niet het vereiste bedrag voor LTMA maar wel al meer dan beide omroepen nu afzonderlijk beschikbaar hebben.

Er gloort dus hoop op betere inkomsten als Omroep Bo samen met RTV Katwijk kan deelnemen aan deze pilot. Omdat het advies op dit punt aan de minister net voor of na de zomer na de zomer van 2019 beschikbaar is, en er dan nog politieke besluitvorming dient plaats te vinden, is de verwachting dat deze pilot niet voor eind 2020 van start kan gaan. Er is dus **een risico dat omroep Bo en RTV Katwijk niet aan de mogelijke pilot kunnen meedoen**, als het LTMA niet wordt gehaald.

Voor Omroep Bo, ook samen met RTV Katwijk, betekent het voor nu dat er dus in ieder geval tot het moment dat de eventuele pilot start **er structureel geld tekort is om de wettelijke taak van het brengen van het LTMA te kunnen uitvoeren**. Het betreft het bedrag afkomstig van de overheid, maar wordt ook veroorzaakt omdat het bedrag dat Omroep Bo nu zelf uit de markt haalt, percentageel te laag is. Hiervoor zal dus in gezamenlijkheid een oplossing moeten worden bedacht.

Belangrijk in dit verband is dan ook om als omroepen in overleg met de gemeenten snel met een goed plan te komen voor het vormen van één organisatie voor Streekomroep Duin- en Bollenstreek, met ook voldoende middelen van de lokale overheid.

Verder kan worden vastgesteld dat Omroep Bo financieel verantwoording aflegt aan de 4 gemeenten en aan het Commissariaat voor de Media. Voor dit commissariaat moet ook een berekening voor het voldoen aan de ice-norm klaar liggen.

6.3. Conclusie deelvraag 3

Wat is de visie van direct betrokkenen / betrokken organisaties op de huidige situatie en de toekomstige stappen die noodzakelijk zijn bij Bo ?

6.3.1 Samenwerking en huisvesting

Er is **grote steun voor samenwerking in en zelfs mogelijke fusie** van Omroep Bo met RTV Katwijk tot een streekomroep voor de Duin- en Bollenstreek. Minimaal moeten de twee samenwerkingspartners zich vestigen in één gebouw. De journalistieke en organisatorische slagkracht wordt hierdoor groter. De gemeente Katwijk zegt te willen investeren in een kwartiermaker om dit proces te versnellen.

Er zal volgens betrokkenen een uitgebreid **'beleidsplan voor de vernieuwing' van Omroep Bo** moeten komen waarin de innovatie van Omroep Bo (inclusief de streekomroep voor de gehele streek) is vastgelegd met daarbij behorende afspraken en momenten om resultaten te checken.

Omroep Bo zal moeten groeien naar een organisatie 2.0 of 3.0. Het aantrekken van meer moderne kennis over vernieuwing in de journalistiek/media en social media in het bestuur en in de dagelijkse leiding van de organisatie en op de werkvloer is een noodzaak.

Daarnaast is het aantrekken van kennis op zakelijk en commercieel gebied van belang, ook in de dagelijkse leiding. Op deze wijze kunnen ook meer inkomsten worden gegenereerd, die uiteindelijk ook weer ten goede komen aan de redactionele taken. Er dient in het plan ook ruimte / tijd vrijgemaakt te worden bij betaalde krachten voor coaching van vrijwilligers en makers bij samenwerkingspartners.

Bij alle betrokkenen is **grote behoefte aan het verkrijgen van betrouwbare bereikcijfers** van omroep Bo, met name ook voor radio en tv. Die van social media en online zouden vaker in overleggen met de gemeenten kunnen worden gepresenteerd.

6.3.2 Inhoud :

Inhoudelijk zal in het 'beleidsplan van de vernieuwing' **beter programmatisch en social media-beleid** worden vastgesteld, waarin ook interactie met gewone inwoners een rol speelt. (Kan op social media, maar ook op radio en tv.). Ook zal content voor social media meer kanaalspecifiek moeten worden gemaakt om het bereik te vergroten. Bij het bestuur van Bo is het voornemen om te investeren in mobiele journalistiek en eenvoudige apparatuur voor het bedrijven van mojo en vlogs voor eigen medewerkers en samenwerkingspartners.

Er moet ook gekeken worden naar mogelijkheden **minder agenda-nieuws te maken en meer eigen nieuws**. Gemeenten aan de randen van het gebied van Omroep Bo hebben de wens om meer samenwerking te zoeken met de buurstreekomroepen en hun content te delen online en via social media en ook op te nemen in programma's.

De samenwerking met Omroep West wordt breed gesteund, omdat die bijdraagt aan betere journalistiek.

6.3.3 Maatschappelijke verankering

In het kader van een betere maatschappelijke verankering van Omroep Bo in alle gemeenten zullen **nieuwe vrijwilligers** moeten worden aangetrokken. Dat kan **in gestructureerde samenwerkingsverbanden** met een aantal publieke partijen in de streek, zoals zogeheten hyperlocal-sites en -pagina's met een publieke achtergrond, onderwijsinstellingen, enz.. Samenwerking met wijkverenigingen en buurtgroepen voor burgerjournalistiek, waarbij vrijwilligers gecoacht gaan worden door Omroep Bo, behoren tot de mogelijkheden. Op deze wijze wordt Bo meer een platformorganisatie en hoeft de omroep niet meer alles zelf te doen.

6.3.4 Commercieel

Commercieel zou Omroep Bo veel meer contact moeten zoeken met het bedrijfsleven en ook nieuwe vormen van reclame, 'branded content' bijvoorbeeld, moet trachten te verkopen. Het is een breed gedragen wens hiervoor een **betaalde medewerker** te kunnen aanstellen, die zowel commercieel als beleidsmatig werk kan verrichten. Betrouwbare kijk- en luistercijfers zijn een voorwaarde voor een goede commerciële strategie.

In samenwerking met RTV Katwijk kan ook bekeken worden of een uitgever de verkoop van reclame op zich kan nemen. Verhagen is daartoe bereid.

De marketing zal ook door een zakelijk persoon binnen de leiding opgepakt moeten worden, en met simpele doch doeltreffende middelen zal Omroep Bo moeten laten zien dat de omroep waarde heeft voor de streek. Belangrijk middel hierbij is zichtbaar aanwezig bij evenementen.

6.3.5 Financiën :

Voor het opstellen van het nieuwe beleidsplan moet samen met RTV Katwijk en de gemeenten worden afgestemd dat er **een hogere bijdrage van alle gemeenten** in totaal beschikbaar komt, om zo beter aan de eisen van het LTMA te kunnen voldoen.

Er dienen snel gesprekken te worden gevoerd met de gemeenten over de nadere invulling van de prestatieafspraken, waarbij de gemeenten de afspraken graag zouden koppelen aan vernieuwingen en online bereik.

Voorts liggen er voor Omroep Bo **veel kansen voor het maken van nieuwe prestatieafspraken / cofinancierings-afspraken** met gemeenten in de Bollenstreek. Zij kunnen op korte termijn komen met cofinancieringsprojecten op het gebied

- Omgevingswet,
- Economische visie
- Participatie wet :

Planning voor dit soort gesprekken worden opgenomen in het nieuwe beleidsplan.

Naast een plan voor Omroep Bo is er ook een **gezamenlijk beleidsplan inclusief de financiële afspraken van de zijde van de gemeenten** die nu Omroep Bo financieren maar ook breder, **voor de gehele Duin- en Bollenstreek** (met Katwijk dus) noodzakelijk. Dit is met name de wens van de wethouders van Noordwijk en Katwijk, en Omroep Bo heeft al eerder laten weten zo'n plan / gemeenschappelijk beleid noodzakelijk te vinden. Dit schept duidelijkheid voor alle betrokken partijen.

6.3.6 Schaalverkleining geen optie

Er is geen steun voor een optie om in plaats van schaalvergroting te werken met schaalverkleining één lokale omroep per gemeente. Geen van de betrokkenen acht dit *echt* een reële optie, ook vanwege de efficiency.

6.4. Conclusie deelvraag 4 :

Wat kunnen Bo en de betrokken gemeenten leren van ervaringen van innovatieve streekomroepen in andere streken ?

6.4.1. WOS

De **substantieel hogere bijdrage van de gemeenten** in omgeving Westland / Maasluis e.o. zorgt er voor dat de streekomroep een goede journalistieke basis en mogelijkheden heeft om **commercieel betaalde mensen in te zetten om de inkomsten verder uit te bouwen**. De WOS haalt enorm veel commerciële omzet binnen

Deze streekomroep heeft in de prestatiecontracten goed vastgelegd wat er wel en wat er niet onder valt. Voor extra uitzendingen /publicaties betalen gemeenten extra.

De streekomroep heeft **veel inkomsten gegenereerd uit betaalde samenwerking met publieke partners**. Ondernemende mensen op de zakelijke functie bij de streekomroep zijn cruciaal. De omroep sluit als partner aan veel aan bij maatschappelijke acties in de gemeenschap. De samenwerking met Omroep West verloopt prima.

6.4.2. OPEN Rotterdam

OPEN Rotterdam heeft een **zeer stringent social mediaplan** en een groot bereik op social media. OPEN maakt content ook steeds meer kanaalspecifiek. Zo begeleiden jonge stagiaires in journalistiek het maken van Instatories. OPEN Rotterdam heeft **5 journalistieke thema's beschreven** aan de hand waarvan men eigen nieuwsverhalen maakt. OPEN geeft uitvoering aan een mediaregeling (lokaal fonds) waarmee ander talenten voor het bedrijf content maken. De Rotterdamse omroep genereert **veel marktinkomsten uit betaalde content voor publieke organisaties**. Het mediabedrijf werkt samen met hyperlocals, en doet aan talentontwikkeling in samenwerking met **partners in onderwijs**. OPEN Rotterdam werkt ook met **buurtgroepen die aan storytelling doen o.l.v. de redactie**, en er is een **groep vrijwillige vloggers met flexibeler vrijwilligerswerk** afspraken actief. OPEN maakt veel content op de mobiel.

6.4.3. ZuidWest TV

ZuidWest Tv heeft een **gestructureerde samenwerking met het onderwijs**, met grote impact op de belangstelling voor de content. Zij zetelen binnenkort zelfs in één gebouw. De grote groep vrijwilligers komt niet uit alle gemeenten maar zijn wel overal *goed zichtbaar aanwezig*. De omroep heeft **veel coproductieovereenkomsten met de gemeenten voor extra content**, en geen prestatieafspraken.

6.4.4. Regio 8

De streekomroep voor de Achterhoek heeft **prestatieafspraken met gemeenten die meer dan 2x het totale bedrag van de gemeentefondsinkomsten bedragen**. Daarnaast heeft Regio 8 een enorm bedrag aan inkomsten uit reclame. De omroep kan ook **luistercijfers** van radio overleggen, die zijn belangrijk bij de verkoop. Regio 8 heeft **grote personele inzet op de verkoop van commerciële zendtijd** en coproductie/ financiering met publiek partners. Er is een intense samenwerking met Omroep Gelderland.

6.5. Conclusie deelvraag 5 :

Wat is de visie van een aantal stakeholders op streek- en landelijk niveau ?

De NLPO pleit voor **een hogere bijdrage van de gemeenten dan het bedrag dat uit het gemeentefonds beschikbaar** is per huishouden. Dit om het LTMA, de wettelijke eis, bij de streekomroep mogelijk te maken. De NLPO pleit tevens als landelijke stakeholder voor een journalistiek onafhankelijk invulling van cofinancieringsovereenkomsten , en vindt het belangrijk i.v.m. de opdracht van de streekomroep zodat zij geen verlengstuk van de communicatieafdeling worden. De NLPO is **groot voorstander van samenwerking met hyperlocals**.

De hoofdredactie van Omroep West is tevreden over de samenwerking met Omroep Bo en wil na afloop van de subsidie voor deze samenwerking in de hele provincie, bij zijn organisatie geld vrij maken om zo te kunnen blijven samenwerken met streekomroepen. Hij wil met **samen met Omroep Bo graag eigen nieuwsverhalen** maken.

Van de lokale stakeholders **staan de middelbare scholen te trappelen** om te beginnen met een gestructureerde samenwerking met Omroep BO. **Publieke hyperlocals zeggen open te staan voor gesprekken** over verschillende vormen van samenwerken, en geloven dat Bo en zij elkaar kunnen

versterken. **Ondernemersverenigingen zien een rol voor zich weggelegd** om met Omroep Bo in contact te treden en mogelijkheden te bieden om met ondernemers zakelijk in gesprek te komen.

Van de uitgevers **wil uitgeverij Verhagen graag commercieel en inhoudelijk samenwerken** met Omroep Bo / de nieuwe streekomroep voor hele Duin- en Bollenstreek, mits mogelijk binnen de Mediawet. (Met RTV Katwijk is er al een voorzichtige samenwerking). Buijze Pers heeft geen interesse voor samenwerking.

6.6 Hoofdconclusie :

Op basis van de beantwoording van de deelvragen kan worden gesteld **dat om van Bollenstreek Omroep (samen met RTV Katwijk) een levensvatbare (streek-)omroep te maken een aantal belangrijke keuzes zal moeten worden gemaakt en beleidsmaatregelen zal moeten worden genomen door zowel gemeenten als het bestuur van Omroep Bo. Dit om de vicieuze cirkel van ontevredenheid bij gemeentebesturen over de maatschappelijke betekenis van de omroep in de streek enerzijds en het tekort aan inkomsten en daardoor een tekort aan betaalde menskracht bij Omroep Bo om nieuw beleid op basis van een nieuwe visie voor de wettelijke taak te realiseren anderzijds, te doorbreken.**

Uit het onderzoek blijkt dat *Omroep Bo, en samenwerkingspartner RTV Katwijk, te weinig budget ter beschikking hebben uit publieke middelen én commerciële inkomsten / zelf gegenereerde inkomsten om aan de wettelijke eis van Lokaal Toereikend Media-Aanbod (LTMA), waaraan VNG en NLPO gezamenlijk invulling hebben gegeven, te kunnen voldoen.* Door het tekort aan financiële middelen ontbreekt de basis voor een op voldoende niveau vervullen van de journalistieke / maatschappelijke taak voor de lokale gemeenschap, en ook voor een gezonde en toekomstgerichte bedrijfsvoering. Daarnaast ontbreekt het Omroep Bo, op zowel het niveau van het bestuur als dagelijkse leiding, aan voldoende kennis op gebied van noodzakelijke journalistieke vernieuwing, (op het gebied van social mediabeleid, burgerjournalistiek, maatschappelijke verankering in de lokale gemeenschap, en het realiseren van voldoende inkomsten. Het gebrek aan financiën biedt de omroep momenteel ook geen mogelijkheden deze kennis aan te trekken.

De gemeenten in de Bollenstreek (en ook in *Duin-* en Bollenstreek als geheel) ontbreekt het aan een gezamenlijke visie en gezamenlijk beleid. Dit leidt tot verschillende eisen en verwachtingen t.o.v. de publieke omroep op lokaal niveau en uit zich ook in een zeer verschillend niveau van extra financieren van Omroep Bo (en hun samenwerkingspartner RTV Katwijk).

7. Advies

Op basis van het onderzoek, de beantwoording van de deelvragen en van de hoofdconclusie luidt **het advies** dan ook :

a. aan gemeenten :

1. In verband met de streekvorming, zoals die landelijk door de NLPO in overleg met de VNG is vastgesteld, het feit dat de Duin- en Bollenstreek hierbij één streek is, Omroep Bo als grootste omroepartner in de Duin- en Bollenstreek functioneert, is het noodzakelijk dat de 4 gemeenten Noordwijk, Teylingen, Lisse en Hillegom samen met de gemeente Katwijk, vanaf dit moment **het omroepbeleid op de schaal van de volledige Duin- en Bollenstreek** beschouwen.
2. Als vijf gemeenten stellen zij **één beleidsplan voor de streekomroep** voor de gehele streek op. Daarin staat, uitgaande van de wettelijke vereisten, hun *visie* en ook beschrijven zij de *eisen* die zij aan de omroep stellen. Dit punt gebeurt in nauw overleg met het bestuur van de nieuwe streekomroep en sluit aan op het 'beleidsplan van de vernieuwing' van de streekomroep / Omroep Bo / RTV Katwijk.
3. De 5 gemeenten stellen **extra budget ter beschikking, zowel structureel als op het gebied van prestatieafspraken**, om het de nieuwe streekomroep mogelijk te maken een *grote stap in de richting van het realiseren van het wettelijk vereiste LTMA* te zetten, en ook de mogelijkheid te bieden een beter beleid te voeren om extra financiële middelen te realiseren (zoals bij een aantal succesvolle collega-streekomroepen gebeurt). In de hieronder beschreven scenario's zijn verschillende / niveaus waarin dit kan gebeuren beschreven.
4. Dit budget wordt ter beschikking gesteld voor de jaren 2019 en structureel m.i.v. 2020 tot het moment dat de landelijke gefinancierde pilot met ook een vaste bijdrage van de landelijke overheid start, waarin zeer waarschijnlijk ook de streekomroep voor de Duin- en Bollenstreek (mits deze kan voldoen aan de eisen) kan deelnemen. (Verwachting is op zijn vroegst 2020).
5. De gemeenten stellen gezamenlijk **budget** ter beschikking voor het realiseren van een **kijk- / luister-/bereikonderzoek**.

b. aan Omroep Bo / Streekomroep :

1. **Omroep Bo en RTV Katwijk vormen voor 1 juli één organisatie voor de streekomroep**. Bij voorkeur is er sprake van een fusie en één omroep die de gehele Duin- en Bollenstreek gaat bedienen, omdat in dit scenario sprake is van de meeste efficiencyvoordelen. De omroep vestigt zich op één locatie. (De verschillende vormen zijn beschreven in de scenario's) .
2. In het bestuur van de nieuw te vormen organisatie zetelen **minimaal 3 nieuwe bestuursleden** (die geen zitting hebben in de oude besturen van de omroepen) waarvan een met deskundigheid van vernieuwing in media, een van commercieel beleid en één met kennis van vernieuwing in organisaties waar naast betaalde krachten ook vrijwilligers actief zijn.
3. Als voorwaarde om extra budget van de gemeenten te ontvangen en om de innovatie te realiseren schrijft het nieuwe bestuur voor 1 oktober 2019 een '**beleidsplan van de vernieuwing**' dat aan een groot aantal eisen voldoet :
Een toekomstvisie, een personeelsplan met naast de hoofdredacteur een betaalde zakelijk leider & vrijwilligerscoördinator, een vernieuwde inhoudelijke visie met participatie en

burgerjournalistiek, een businessplan, een vrijwilligersvisie, huisvesting op één locatie, een plan voor samenwerking met partners, en een marketingplan).

8.Drie scenario`s

Op basis van het onderzoek zijn er meerdere keuzes mogelijk voor gemeenten en omroepen. Die zijn beschreven in drie scenario`s :

Scenario 1:

Eén streekomroeporganisatie :

met meer budget, betere content, meer maatschappelijke waarde en grote stap richting LTMA

In dit scenario kan de nieuw te vormen streekomroep **een grote stap zetten in de richting** van het bereiken van de wettelijke eis van het **realiseren van het Lokaal Toereikend Media-aanbod**.

1.Omroep Bo en RTV Katwijk fuseren tot één streekomroep die per 1 juli 2019 als organisatie staat, en per 1 november op de werkvloer van een gezamenlijke locatie functioneert. Het nieuwe bestuur kent minimaal drie leden, waarvan in ieder geval één lid met deskundigheid van vernieuwing in media, één lid met kennis van commercieel beleid en één lid met kennis van vernieuwing in organisaties waar naast betaalde krachten ook vrijwilligers actief zijn.

2.De 5 gemeenten in de Duin- en Bollenstreek stellen allereerst **8.000,-- euro beschikbaar** aan de nieuwe streekomroep voor het opstellen van een **‘beleidsplan voor vernieuwing’** dat moet gereed zijn op **1 oktober 2019** en aan de volgende voorwaarde voldoen :

-*een stappenplan* naar een fusie van beide omroeporganisaties tot één organisatie op de werkvloer op 1 november 2019.

-*huisvesting* op één locatie (gebouw waar RTV Katwijk nu intrekt.)

-*een toekomstvisie* waarin de nieuwe omroep zich ontwikkelt tot een publiek mediabedrijf 3.0, af te stemmen met de 5 betrokken gemeenten.

- *een personeelsplan* met een nieuwe betaalde bezetting bestaande uit een zakelijk leider, hoofdredacteur, vrijwilligerscoördinator (eventueel in deeltijd functies) en redacteurs. (Hiervoor is 60.000 euro extra beschikbaar aan salarisbudget.).

-*een inhoudelijke visie* voor alle kanalen (radio, tv, website, social media), rekening houdend met eventueel differentiatie van uitzendingen op bepaalde dagen. Ook bevat deze visie een content planning voor social media. Tevens is er een deel met een samenwerkingsplan met hyperlocals, onderwijsinstellingen, e.d. in alle gemeenten om een betere maatschappelijke verankering te realiseren. Ook de invoering van een nieuwe werkwijze m.b.v. mobiele journalistiek is hierin geregeld. Tevens is er beschreven hoe samen met de Omroep West-verslaggever in 3 dagen meer eigen nieuws te genereren valt.

- *een businessplan* voor het werven van zowel commerciële inkomsten als inkomsten i.s.m. publieke partners die zeker 40 procent van de publieke inkomsten vormen. (Hierin is ook een mogelijke samenwerking met een uitgever verkend.).

- *een marketingplan* voor het vergroten van de bekendheid van nieuwe omroep in de streek.

- *een visie op betrokkenheid en rol van vrijwilligers* .

- een exploitatiebegroting uitgaande van aantal hieronder vermelde punt wat betreft financiën.

3. De **vijf gemeenten stellen een gezamenlijk beleidsplan over de streekomroep** op en committeren zich bij een voldoende uitgewerkt 'beleidsplan voor vernieuwing' van de streekomroep, dat door de nieuwe streekomroepenorganisatie op uiterlijk 1 oktober opgeleverd wordt aan **de volgende financiële afspraken voor het jaar 2020** :

- **de basisbekostiging van het gemeentefonds** via gemeenten van 104.364,--- euro totaal.
Op basis van 1,28 euro per huishouden voor in totaal 81.532 huishoudens als volgt verdeeld:

Noordwijk	25.545,-- euro
Teylingen	19.915,-- euro
Lisse	13.080,-- euro
Hillegom	12.500,-- euro
Katwijk	33.324,-- euro
- daarnaast een **structureel extra subsidiebedrag** van alle gemeenten op basis van prestatieafspraken van **115.000,-- euro** ter beschikking te stellen van de streekomroep, verdeeld over de gemeenten op basis van het percentage van het totaal aantal huishoudens in de streek :

Noordwijk	27.600,-- euro (24 % van 81 532 huishoudens in de gehele streek)
Teylingen	21.850,-- euro (19%)
Lisse	14.950,-- euro (13%)
Hillegom	13.800,-- euro (12%)
Katwijk	36.800,-- euro (32 %)

De gemeenten Noordwijk heeft hiervoor al 35.000,-- euro toegezegd aan/gereserveerd voor de omroep en de gemeente Teylingen heeft hiervoor 20.000 euro gereserveerd bij goede prestatieafspraken. De andere gemeenten maken voor deze bedragen ook prestatieafspraken met de streekomroep, en financieren op basis van hun aantal huishoudens ook hun een deel van het benodigde bedrag. Hierdoor neemt het budget van de streekomroep met 60.000,--- euro extra toe. Geld waarmee de vernieuwing kan worden gerealiseerd en dat noodzakelijk is om een grote stap te zetten om aan de eis van LTMA te kunnen voldoen, o.m. door de inhuur van een zakelijk leider en een vrijwilligers- coördinator/coach. Ervaring van andere goed functionerende streekomroepen leert dat hiermee ook de mogelijkheid wordt geschapen succesvol zelf aan extra budgetten te werken.

- **variabel budget voor projecten voor gecoproduceerde programma's / content** voor gemeenten of voor de streek belangrijke thema's, zoals de Omgevingswet, Participatiewet, economische agenda voor de streek, enz.. Op basis van voorstellen vanuit de omroep committeren de gemeenten zich uit communicatiebudgetten voor deze projecten gelden beschikbaar te stellen voor producties/ content over deze thema's. Hiermee dragen zij een deel bij aan de post op de begroting van **de streekomroep van 87.916,-- euro die gerealiseerd dient te worden uit commerciële inkomsten / inkomsten vanuit samenwerking met publieke partners.**
- **een onderzoekssubsidie voor het kijk-, luister, & bereikonderzoek**, waarvan de kosten 8000,-- euro bedragen, te verdelen over de 5 gemeenten op basis van het aantal

huishoudens :

Noordwijk	1920,-- euro (24 % van 81 532 huishoudens in de gehele streek)
Teylingen	1520,-- euro (19 %)
Lisse	1040,-- euro (13 %)
Hillegom	960,-- euro (12 %)
Katwijk	2560,-- euro (32 %)

- Om de periode in 2019 te overbruggen tot de nieuwe afspraken van de begroting voor 2020 ingaan, stellen de gemeenten gezamenlijk een **eenmalige bijdrage in de exploitatiekosten** voor het jaar 2019 beschikbaar aan de streekomroep **van 30.000 euro. Dit betekent voor de gemeenten een extra bijdrage van**

Noordwijk	7.200,-- euro (24 % van 81 532 huishoudens in de gehele streek)
Teylingen	5.700,-- euro (19 %)
Lisse	3.900,-- euro (13 %)
Hillegom	3.600,-- euro (12 %)
Katwijk	9.600,-- euro (32 %)

Van dit bedrag kan de verhuizing, een deel van de exploitatie van de nieuwe organisatie in november en december en de nulmeting van het kijk-, luister, & bereikonderzoek aan het einde van 2019 worden betaald.

Tevens maken gemeente Teylingen en de omroep voor de korte termijn (2019) afspraken met de streekomroep over de invulling van de prestatieafspraken voor het bedrag van 20.000,-- euro. Gezien het feit dat Noordwijk en Teylingen al extra bijdragen aan de exploitatie in 2019 bovenop het bedrag vanuit het gemeentefonds, is het redelijk dat de andere gemeenten dit bedrag gezamenlijk voor hun rekening nemen.

4. De streekomroep voor de Duin- en Bollenstreek kan in dit scenario in 2020 werken met een totaal budget van **307.707,-- euro**. Door de verhoging van de bijdrage uit publieke middelen, legt de *streekomroep* zich ook de plicht op om 40% van dit budget, *87.916,-- euro, zelf te genereren uit commerciële inkomsten of inkomsten uit samenwerking met publieke partners.*

Dit scenario biedt de volgende voordelen voor :

- *Gemeenten en Omroep* : In dit scenario wordt de vicieuze cirkel van te weinig budget om vernieuwing te realiseren bij de omroep en de ontevredenheid bij de gemeenten over de maatschappelijke betekenis doorbroken.
- *Gemeenten en Omroep* : In dit scenario wordt met één streekomroeporganisatie met meer budget voorgesorteerd op de mogelijke deelname aan de landelijke pilot met ook een deel landelijk budget in 2020.
- *Gemeenten* : De structurele subsidie m.i.v. 2020 kan alleen doorgang vinden als de omroep met een goed onderbouwd 'beleidsplan voor vernieuwing' voorlegt.
- *Gemeenten* : de maatschappelijke verankering in alle lokale gemeenschappen krijgt nu gestalte in samenwerkingsprojecten met hyperlocals, onderwijsinstututen, enz. .
- *Gemeenten en Omroep* : de gewenste bereikcijfers komen beschikbaar.
- *Omroep* : De nieuwe streekomroep wordt in staat gesteld een grote stap te zetten in de richting van het realiseren van het vereiste LTMA.

- *Omroep* : De nieuwe streekomroep krijgt ook de mogelijkheid een commercieel beleid te ontwikkelen door een bredere financiële basis waardoor ook weer extra omzet gerealiseerd kan worden.
- *Omroep* : bijdrage in de exploitatie voor het jaar 2019 om de volgende stap echt te kunnen zetten.

En de volgende nadelen voor :

- *Omroep* : Snelle fusie met veel tijdsdruk om beleidsplan te maken.
- *Gemeenten* : Een aantal gemeenten gaat meer bijdragen aan de structurele subsidie van de streekomroep dan nu het geval is.

Scenario 2 :

Omroep Bo samen met RTV Katwijk onder één parapluorganisatie (de streekomroep) :

met zeer beperkt hoger budget, beperkte toename maatschappelijke betekenis, geen stap naar LTMA

In dit scenario wordt **geen grote stap gezet in het bereiken van het LTMA**. De beperkte toename van de inkomsten vanuit gemeentelijke middelen zorgt voor een beperkte toename van de maatschappelijke betekenis maar door een gebrek aan extra middelen kan er niet vol worden ingezet op het zelf vergaren van extra inkomsten door de omroep.

1. Omroep Bo en RTV Katwijk blijven functioneren als aparte entiteiten, en de beide besturen realiseren per 1 juli 2019 een streekomroeporganisatie die als paraplu boven de twee omroepen hangt. Zij definiëren ook de taken van het nieuwe bestuur, de verhouding tot beide omroepen en selecteren de nieuwe bestuursleden.

Het nieuwe bestuur kent minimaal 3 leden, waarvan in ieder geval één lid met deskundigheid van vernieuwing in media, één lid met kennis van commercieel beleid en één lid met kennis van vernieuwing in organisaties waar naast betaalde krachten ook vrijwilligers actief zijn.

2. De 5 gemeenten in de Duin- en Bollenstreek stellen allereerst 8.000,-- euro beschikbaar voor de nieuwe koepelorganisatie van streekomroep voor het opstellen van een **'beleidsplan 2019 -2020 voor de koepelorganisatie streekomroep'** met een deel voor RTV Katwijk en een deel voor Omroep Bo en dat moet gereed zijn op **1 oktober 2019** en aan de volgende voorwaarde moet voldoen :

- *een verhuisplan* van Omroep Bo naar hetzelfde gebouw waar RTV Katwijk zich nu vestigt.
- *huisvesting* op één locatie (gebouw waar RTV Katwijk nu intrekt, maar Omroep Bo betreft een eigen ruimte en een eigen locatie).
- *een plan voor de verhouding tot de vijf gemeenten* en de wijze waarop de bekostigings- en subsidiestromen lopen van gemeenten naar de koepelorganisatie en/of naar de afzonderlijke omroepen.
- *een visie op de samenwerking* van de twee aparte omroepen, bestuurlijk, inhoudelijk en organisatorisch.

-een *personeelsplan* waarin betaalde uren bij iedere afzonderlijke organisatie worden herverdeeld en er een betaalde vrijwilligerscoördinator wordt aangesteld. (De keuze is minder geld naar de huidige betaalde functies waarbij er uren voor een deeltijd vrijwilligerscoördinator worden gecreëerd.)

Per omroep, maar in ieder geval voor Omroep Bo nog aangevuld met de volgende punten :

-een *inhoudelijke visie* voor alle kanalen (radio, tv, website, social media,) inclusief beperkte samenwerking met enkele hyperlocals).Ook de samenwerking met de Omroep West-verslaggever voor 3 dagen is hierin opgenomen.

- een *visie* op het vrijwilligersbeleid waarbij de vrijwilligerscoördinator de taak krijgt om de samenwerking met hyperlocals in gemeenten te coördineren en de vrijwilligers te coachen bij het maken van content.

- een *businessplan* voor het werven van zowel commerciële inkomsten en/of inkomsten uit publieke middelen, vorm te geven zonder betaalde zakelijk leider maar met vrijwillige bestuursleden. Plan bevat een beperkt streefbedrag aan extra inkomsten.

3. De gemeente Katwijk en de 4 gemeenten in de Bollenstreek committeren zich bij een voldoende uitgewerkt '**beleidsplan 2019 -2020 voor de koepelorganisatie streekomroep**' op uiterlijk 1 oktober opgeleverd aan hieronder vermelde **financiële afspraken voor het jaar 2020** :

Voor de 4 gemeenten in de Bollenstreek betreft dit :

- **de basisbekostiging van het gemeentefonds** via gemeenten van **71.040 euro totaal.**

Op basis van 1,28 euro als volgt verdeeld:

Noordwijk	25.545,-- euro
Teylingen	19.915,-- euro
Lisse	13.080,-- euro
Hillegom	12.500,-- euro

- daarnaast is het volgende bedrag als extra subsidie ter beschikking (op basis van prestatieafspraken) **71.000 euro** :

Noordwijk	35.000,-- euro (reeds beschikbaar)
Teylingen	20.000,-- euro (reeds beschikbaar)

Ook de andere 2 gemeenten maken prestatieafspraken met Omroep Bo :

Lisse	8.000,-- euro
Hillegom	8.000,-- euro

- **een onderzoekssubsidie voor het kijk-, luister, & bereikonderzoek van 8.000,-- euro.**

Omroep Bo zendt in dit scenario apart uit op de verschillende kanalen. Daarom dient er ook een apart bereikonderzoek plaats te vinden naar uitzendingen / publicaties. Gezien het feit dat de gemeenten Noordwijk en Teylingen grotere extra bijdragen aan de subsidie van de Omroep ter beschikking stellen, betalen de gemeenten Lisse en Hillegom gezamenlijk deze kosten.

- een **eenmalige bijdrage in de exploitatiekosten** voor het jaar 2019 beschikbaar aan Omroep Bo van **15.000 euro** om de periode te overbruggen tot in 2020 de nieuwe afspraken rond de begroting ingaan. Dit betekent per gemeente in de Bollenstreek op basis van de verdeling van huishoudens :

Noordwijk	5400.-- euro	(36%)
Teylingen	4200.-- euro	(28%)
Lisse	2700.-- euro	(18%)
Hillegom	2700.-- euro	(18%)

De gemeente Katwijk financiert in dit scenario het basisbedrag en eventuele andere bedragen aan de koepelorganisatie streekomroep t.b.v. RTV Katwijk. Maar de gemeente Katwijk en RTV Katwijk spelen in dit scenario verder geen rol die van belang is voor de gemeenten in de Bollenstreek en Omroep Bo.

De verwachting is dat door het niet beschikbaar hebben van middelen om een zakelijk leider aan te trekken, er door Omroep Bo niet meer inkomsten uit de markt worden genereerd dan nu het geval is : 15.000.-- euro. Verder komt bij een verhuizing de 8.000 ,-- euro huisvestingssubsidie van de gemeente Noordwijk te vervallen.

4. Omroep Bo kan in dit scenario in 2020 werken met een totaal budget van **150.040.-- euro**.

Dit scenario biedt de volgende voordelen voor :

- *Gemeenten* : De nieuw te maken prestatieafspraken kunnen gemaakt worden op basis van het 'beleidsplan 2019 -2020 voor de koepelorganisatie streekomroep'.
- *Gemeenten* : de maatschappelijke verankering in alle lokale gemeenschappen kan enigszins verbeteren met een vrijwilligerscoördinator die een beperkt aantal samenwerkingsprojecten start.
- *Gemeenten en Omroep* : de gewenste bereikcijfers komen beschikbaar.
- *Omroep* : zeer beperkte toename financiële middelen vanuit enkele gemeenten bijdrage voor het jaar 2020.
- *Omroep* : kleine extra bijdrage in de exploitatie voor het jaar 2019.

En de volgende nadelen voor :

- *Gemeenten en Omroep* :
In dit scenario wordt de *vicieuze cirkel* van te weinig budget om vernieuwing te realiseren bij de omroep en de ontevredenheid bij de gemeenten over de maatschappelijke betekenis *niet doorbroken*. Discussie zal blijven.
- *Gemeenten en Omroep* : In dit scenario wordt met één streekomroeporganisatie slechts zeer gedeeltelijk (organisatorisch) voorgesorteerd op de mogelijke deelname aan de landelijke pilot met ook een deel landelijk budget in 2020, omdat op het belangrijke punt van het realiseren van het LTMA (inhoudelijk) geen progressie geboekt. Is mar zeer de vraag of een dergelijke streekomroep in aanmerking komt voor deelname aan de pilot.
- *Gemeenten en Omroep* : meer bureaucratie : één koepelorganisatie en twee uitvoerende omroeporganisaties.
- *Gemeenten* : Een aantal gemeenten gaat meer bijdragen aan de subsidie voor prestatieafspraken met Omroep Bo dan nu het geval is.

- *Omroep* : er wordt geen grote stap gezet naar het realiseren van het vereiste LTMA.
- *Omroep* : minder middelen voor journalistieke inzet door verschuiven budget naar vrijwilligerscoördinator.
- *Omroep* : Omroep krijgt geen mogelijkheid een commercieel beleid te ontwikkelen door het ontbreken van middelen voor het aanstellen van een zakelijk leider die inkomsten verwerft.

Belangrijk is nog wel op te merken dat voor de scenario's 1 en 2 de verhuiskosten van Omroep Bo naar het gebouw waar RTV Katwijk zich vestigt goed in kaart zullen moeten worden gebracht. Die kosten zullen afhangen van de mate waarin faciliteiten e.d. met RTV Katwijk kunnen worden gedeeld en/of er sprake is van 'één echte streekomroep (per scenario waarschijnlijk verschillend). Samen met gemeenten zal dan ook gekeken moeten worden hoe de eventuele meerkosten kunnen worden gefinancierd.

Scenario 3 :

Omroep Bo blijft zelfstandig als vrijwilligersorganisatie (en onder 1 parapluorganisatie van de streekomroep) op basis de uitkering uit het gemeentefonds :

lager budget, afname van de maatschappelijke betekenis, stap terug in het realiseren van LTMA

(Zoals in de opdracht expliciet gevraagd : een scenario op basis van alleen het bedrag uit het gemeentefonds).

De financiële middelen nemen vanuit de overheid t.o.v. de huidige situatie af met minimaal 55.000,-- euro. Ook de mogelijkheden om zelf inkomsten te genereren zijn er niet of nauwelijks omdat daar geen menskracht voor beschikbaar is. **In dit scenario wordt een stap achteruit gezet in de mate van het realiseren van het vereiste LTMA.** Omroep Bo werkt met louter vrijwilligers en de enige betaalde kracht (voor 1,5 dagen per week) is een vrijwilligerscoördinator.

1. Omroep Bo en RTV Katwijk blijven functioneren als aparte entiteiten, en de beide besturen realiseren per 1 juli 2019 een streekomroeporganisatie die als paraplu boven de twee omroepen hangt. Zij definiëren ook de taken van het nieuwe bestuur, de verhouding tot beide omroepen en selecteren de nieuwe bestuursleden. Deze bestuursleden hebben kwaliteiten op het gebied van vrijwilligersbeleid en financiën.

2. De omroepen blijven gevestigd op hun huidige locaties. Zij kunnen samenwerken door kennis, programma's en andere content uit te wisselen, en gebruik te maken van bepaalde faciliteiten, maar de streekvorming heeft verder nauwelijks effect.

3. Dit nieuwe bestuur van de overkoepelende streekomroep maakt samen met de besturen van Omroep Bo en RTV Katwijk **een beleidsplan met delen per omroep** .

(De gemeente Katwijk financiert in dit scenario het basisbedrag en eventuele andere bedragen aan de koepelorganisatie streekomroep t.b.v. RTV Katwijk. Maar de gemeente Katwijk en RTV Katwijk spelen ook in dit scenario verder geen rol die van belang is voor de gemeenten in de Bollenstreek en Omroep Bo.).

Voor Omroep Bo behelst dit plan de volgende punten :

- *Omvang en taken bestuur van Omroep BO.* Veel uitvoerende taken en journalistiek inhoudelijke taken die nu bij de betaalde krachten liggen (o.m. hoofdredactie) zullen opnieuw verdeeld moeten worden onder bestuursleden. Ook dient er een overleg structuur tussen bestuur en vrijwilligers te worden gecreëerd.
- *een vrijwilligersbeleid met taken en rollen van vrijwilligers.*
- *taakomschrijving van een betaalde deeltijd vrijwilligerscoördinator* die op basis van dit budget voor mogelijk anderhalve dag kan worden aangesteld voor het *intern* coördineren van de werkzaamheden van vrijwilligers.
- *een inhoudelijk plan* : welke content kan er met vrijwilligers op radio, tv, internet en social mediakanalen gemaakt worden? Een basis hiervoor op social media zou kunnen zijn het voornamelijk delen van content van andere publieke partners in de media en de samenleving.

Het is de vraag of de inhoudelijke samenwerking Omroep West gecontinueerd kan worden en of zij belangstelling hebben voor samenwerking met een organisatie die alleen gebaseerd is op vrijwilligers.

Er zijn geen middelen om als omroep aan eigen inkomstenwerving te doen, en ook de realisatie gestructureerde samenwerkingsverbanden met hyperlocals, onderwijsinstututen, enz. is niet mogelijk omdat de vrijwilliges coördinator alleen intern werkzaam is.

Omroep Bo ontvangt van de gemeenten in de Bollenstreek de basisbekostiging vanuit uit het gemeentefonds **71.040,-- euro totaal** Dit bedrag is als volgt verdeeld:

Noordwijk	25.545,-- euro
Teylingen	19.915,-- euro
Lisse	13.080,-- euro
Hillegom	12.500,-- euro

(Er is verder geen sprake meer van andere financiering vanuit de gemeenten. De budgetten voor de cofinanciering / prestatieafspraken zijn per 2020 niet meer beschikbaar.)

Omroep Bo kan in dit scenario mogelijk beschikken over een totaalbudget van **80.000 euro**.

Dit scenario biedt de volgende voordelen voor :

- *Gemeenten* : zeer beperkte bijdrage voor Omroep B, alleen bijdrage vanuit gemeentefonds.

Nadelen voor :

- *Gemeenten en Omroep* :
In dit scenario wordt de *viciuze cirkel* van te weinig budget om vernieuwing te realiseren bij de omroep en de ontevredenheid bij de gemeenten over de maatschappelijke betekenis *niet doorbroken*. Discussie zal blijven.
- *Gemeenten en Omroep* : In dit scenario wordt met één streekomroeporganisatie niet voorgesorteerd op een mogelijke landelijke pilot met deels landelijke financiering. Er lijkt cosmetisch op organisatorisch vlak sprake van één streekomroep. Maar inhoudelijk is er geen sprake van een gedegen bedrijfsvoering en ook het realiseren van LTMA is onmogelijk. Er is sprake van een grote stap achteruit. Zeer onwaarschijnlijk dat een dergelijk streekomroep aan de mogelijk pilot kan deelnemen.

- *Gemeenten en Omroep* : meer bureaucratie : één koepelorganisatie en twee uitvoerende omroeporganisaties.
- *Gemeenten en Omroep* : de maatschappelijke verankering in alle lokale gemeenschappen verbetert niet met een vrijwilligerscoördinator met 1,5 daagse werkweek die alleen intern functioneert en geen samenwerkingsprojecten op start.
- *Gemeenten en Omroep* : de gewenste bereikcijfers komen niet beschikbaar.
- *Omroep* : er wordt een grote stap achteruit gezet bij het realiseren van het vereiste LTMA.
- *Omroep* : geen middelen voor betaalde journalistieke inzet door alleen budget vrij te maken voor een deeltijd vrijwilligerscoördinator.
- *Omroep* : Omroep krijgt geen mogelijkheid een commercieel beleid te ontwikkelen door het ontbreken van middelen voor het aanstellen van een zakelijk leider die inkomsten verwerft.
- *Omroep* : forse afname financiële middelen vanuit enkele gemeenten voor het jaar 2020

9. Slotafweging

Als alle drie de scenario's worden afgewogen dan kan worden geconstateerd dat indien gekozen wordt voor **scenario 3**, er een grote stap terug gezet wordt. Terug naar de tijd dat lokale omroep het domein was van alleen goedwillende vrijwilligers bij wie vaak ook het hobby-aspect (radio maken of draden solderen) veelal belangrijker was dan de maatschappelijke en journalistieke waarde die een publieke omroeporganisatie heeft voor de lokale of streekgemeenschap. Zelfs t.o.v. de huidige situatie bij Omroep Bo, waarbij zowel gemeenten als Omroep Bo ontevreden zijn. Er is te weinig maatschappelijke verankering van de omroep in de lokale gemeenschappen, en Omroep Bo niet de journalistieke content kan maken die het wenst, laat staan vernieuwing kan realiseren, vanwege tekort aan middelen. Scenario 3 is ook een keuze die ingaat tegen het landelijk afgesproken beleid van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Lokale Publieke Omroep. Het beleid dat een verdere professionalisering van de lokale omroepen met streekomroepvorming met een invulling van het in de wet omschreven begrip Lokaal Toereikend Media-aanbod (LTMA) in heeft gezet, met bijbehorend keurmerk. Je kunt je zelfs afvragen of voor het omroep bedrijven op een wijze als in scenario 3 met publiek geld, al is het slechts het bedrag uit het gemeentefonds, dient te worden ondersteund.

In **scenario 2** is er sprake van één overkoepelende streekomroeporganisatie boven Omroep Bo en RTV Katwijk en is er dankzij extra structurele bijdragen vanuit de gemeenten in de Bollenstreek op basis van prestatiecontracten sprake van licht stijgende inkomsten voor de omroep. Er komen door een extra structurele bijdrage en een eenmalige extra bijdrage vanuit de gemeenten betrouwbare bereikcijfers beschikbaar, een langgekoesterde wens van omroep en gemeenten.

Op het vlak van de maatschappelijke verankering kan door het verschuiven van taken van de betaalde krachten binnen beide omroepen een betaalde vrijwilligerscoördinator worden aangesteld die een beperkt aantal samenwerkingsprojecten kan starten en begeleiden. Maar juist door deze herschikking van middelen voor andere taken waaronder de journalistiek kerntaak, kan er op het vlak van het vlak van een het realiseren van het LTMA geen grote stap voorwaarts worden gezet.

De vicieuze cirkel, van enerzijds vertegenwoordigers van gemeenten die ontevreden zijn over de maatschappelijke rol die de omroep te weinig vervult en anderzijds de omroep die te weinig middelen zegt te hebben om de journalistieke content die noodzakelijk is te realiseren op alle kanalen, wordt niet doorbroken. Sterker nog de onvrede bij de omroep zal hierdoor toenemen. Ook

omdat er geen basis is om ook zelf menskracht te kunnen investeren in het genereren van extra inkomsten. Voorts kan de gekozen vorm, een streekomroep die alleen organisatorisch vorm krijgt, met meerdere besturen en lagen in de organisatie, leiden tot bureaucratie en stroperigheid. Je kunt je afvragen wat het praktisch nut is van de overkoepelde streekomroep, en ook of de extra bijdragen van de gemeenten voldoende van nut zijn, oftewel : krijgen de gemeenten in dit scenario wel voldoende waar voor hun extra geld ? Het lijkt de onderzoeker dat dit niet het geval is. Dit lijkt niet ideale invulling van de streekvorming zoals VNG en NLPO die voorstaan.

In **scenario 1** is er op korte termijn sprake van een echte fusie tot één streekomroep voor de volledige Duin- en Bollenstreek. Daarbij worden in de uitvoering keuzes gemaakt in differentiatie van kanalen om de verschillende doelgroepen op bepaalde tijdstippen te kunnen bedienen. De vicieuze cirkel van te weinig budget om vernieuwing te realiseren bij de omroep en de ontevredenheid bij de gemeenten over de maatschappelijke betekenis wordt echt doorbroken.

Door de extra bijdragen van alle vijf de gemeenten in de streek kan er ook daadwerkelijk een grote stap in de richting van het realiseren van het vereiste LTMA worden gezet, en kan de bedrijfsvoering zo worden ingericht dat er behalve een deeltijd vrijwilligerscoördinator ook een zakelijk leider kan worden aangesteld. Deze persoon kan zich bezig houden met het verwerven van inkomsten op commerciële en publieke basis. Een werkwijze die zich bij andere goed functionerende streekomroepen heeft bewezen. En door de hogere bijdragen van de gemeenten is er automatisch ook een hoger bedrag dat de omroep zelf aan inkomsten dient te verwerven.

De vrijwilligerscoördinator kan zich bezighouden met het starten en begeleiden van samenwerkingsprojecten waardoor de maatschappelijke verankering van de omroepen in alle gemeenschappen kan groeien. Op deze wijze brengen de gemeenten en omroepen zich zelf in de juiste positie voor de deelname aan de mogelijke pilot voor streekomroepen met een extra bijdrage vanuit de rijksoverheid.

De gemeenten dragen structureel en incidenteel meer bij, maar de kans op succes is zeer groot. Er is bovendien een extra check-moment ingebouwd. De streekomroep maakt eerst een 'beleidsplan voor de vernieuwing' met een aantal verplichte onderdelen en concrete doelen. Pas na goedkeuring van dit plan stellen de gemeenten de structurele extra bijdragen pas beschikbaar.

Keuze

Als onderzoeker kies ik voor scenario 1 omdat dit de gemeenten en de streekomroep biedt wat zij willen : grotere verankering van de publieke lokale omroep in de lokale gemeenschappen en het kunnen groeien naar een niveau waarin de realisatie het wettelijk vereiste LTMA voor een groot deel (het meest van alle scenario's) kan plaats vinden. Gemeenten stellen meer financiële middelen ter beschikking maar krijgen er ook meer voor terug. Bovendien nemen zij dan ook echt verantwoordelijkheid voor wat hun bestuurders zeggen belangrijk te vinden: een goed functionerende publieke omroep. En deze omroep 3.0 legt zich zelf ook hogere eisen en doelen op, zowel op het vlak van maatschappelijke verankering, journalistieke content en als het realiseren van extra inkomsten. Dit geheel in de geest van de afspraken van de VNG en de NLPO.

Doorbreek de cirkel.

10. Lijst geïnterviewden / geraadpleegde personen :

Voor dit onderzoek zijn interviews afgenomen met :

Lies Spruit, burgemeester gemeente Lisse

Arie van Erk, burgemeester gemeente Hillegrom

Arno van Kempen, wethouder gemeente Teylingen en

Roberto ter Hark, wethouder gemeente Noordwijk,

Jacco Knape, wethouder gemeente Katwijk

Anne-Marie van der Bent, communicatieadviseur HLTsamen

Renske van der Woerd, communicatiestrateg HLTsamen

Els van der Steen, communicatieadviseur HLTsamen

Natascha van der Wal, beleidsmedewerker Kunst en Cultuur gemeente Noordwijk

Ard Zandbergen, hoofdredacteur Bollenstreekomroep (BO)

Peter Vente, waarnemend voorzitter Bollenstreekomroep (BO)

Willem Meijvogel, voorzitter RTV Katwijk

Henk Ruijl, hoofdredacteur Omroep West

Brian van der Bol, redacteur Omroep West

Michael Wesselink, NLPO accountmanager NLPO

Toos Bastiaansen, NLPO accountmanager NLPO

Maarten van den Boon directeur Zuid-West Tv, streekomroep Bergen op Zoom & Roosendaal e.o.

Celeste Boddaert, hoofdredacteur OPEN Rotterdam, streekomroep voor Rotterdam

Aart den Haan, directeur WOS, streekomroep Westland, Maasluis, Midden-Delfland

Peter Berendsen, directeur Regio 8, streekomroep voor de achterhoek

Dirk Bouwman, directeur uitgeverij Verhagen

Hans Buijze, directeur Buijze Pers (uitgeverij)

Chris Balkenende, 'Je bent een Lisser als'

Gidie Vogels, 'Blik op Noordwijk'

Barry Out, 'Hillegom Online'

Fred Bakker, 'Je bent een Zilker als'

Verder is er schriftelijk dan wel telefonisch contact geweest met :

Johan van der Plas, bestuurder /directeur Northgo-college,

Cees Slats, rector/directeur Fioretti-college, (Teylingen-college)

Ondernemersvereniging Alverha, George Hoogkamer

Business Platform Teylingen, Guy Seelen

Ondernemersvereniging Noordwijk

11. Bronnenlijst

Onderzoeker aanwezig bij congres : "De lokale publiek omroep in 80 streken",
Woensdag 13 februari 2019

Brief bestuur Omroep Bo, 18 oktober 2018 Acute financiële situatie Omroep Bo

Meerjarenbegroting Omroep Bo

Meerjaarlijkse afspraken Omroep Bo Gemeente Noordwijk

Coproductie-overeenkomst Gemeente Noordwijk

Beschikking subsidie Bo 2019 Gemeente Noordwijkerhout

Bekostiging Gemeente Teylingen

Jaarlijkse subsidie 2019 Lisse, Gemeente Lisse

Verlenging jaarlijkse subsidie 2019, Gemeente Hillegom

Mediawet 2008

Regeerakkoord 2017-2021 'Vertrouwen in de Toekomst'

“Plan van Aanpak Versterking Lokale Democratie” , Kamerstukken II 2017/18, 34775 VII, nr. 25.

“Voorstel pilot Streekomroepen”- NLPO 16 maart 2018

Universiteit van Leiden : Prof. dr. J.C. de Jong & dr. A.W.M. Koetsenruijter -- ‘Regionale en lokale Journalistiek in Zuid-Holland’ , maart 2019

Intentieverklaring RTV Katwijk en Omroep van de Bollenstreek, datum onbekend

‘De rol van de Lokale Omroep in Nederland’, inzicht in bereik en beleving van de lokale omroep in Nederland - DVJ Insights in opdracht van de NLPO, januari 2018

NLPO : Voorstel pilot 16 spreekomroepen , 16 maart 2018

Omroep Bo, diverse jaarplannen

Omroep BO, Cijfers diverse jaarplannen Omroep BO

Omroep Bo, Presentatie ‘Omroep Bo op Weg’, najaar 2018

Omroep Bo, bedrijfsplan ‘Verbinder van de Bollenstreek’, 2018-2022

RTV Katwijk, beleidsplan ‘Samen sterker’

12. Bijlagen

NLPO : Normbegroting Streekomroep

VNG : Beleidsinstrumenten bekostiging Lokale omroep

VNG & NLPO : vernieuwingsconvenant

VNG : brief aan minister Slob van OCW, 20-06-2018

Adviesaanvraag minister Slob aan Raad voor Cultuur & Raad voor Openbaar Bestuur

NLPO : LTMA in het kort

NLPO : Keurmerk Nederlandse Streekomroepen

Omroep Bo : Brief Acute financiële situatie bij Omroep Bo 8-10-2018 (brief aan 5 colleges van B&W)